

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 117 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 2:

Forespørgsel til justitsministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage for at standse den stigende BZ-vold?«

Af Knud Lind (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 7/6 88. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/6 88).

Begrundelse

Knud Lind (FP):

BZ-problemet er bestemt ikke noget nyt problem; det har plaget København i årevis. I starten var der mange, som havde en vis sympati for BZ'ernes påståede boligproblemer, men som tiden gik, opdagede de lovlige borgere i København, at de oprindelige BZ-krav om ungdomshus og ungdomsboliger i virkeligheden kun var et påskud, der skulle dække over de værste former for bølleoptyger og gadeterror mod civilbefolkningen i form af rudeknusninger, hærværk, gement tyveri og vold.

Fredag den 13. maj kunne borgerne i København i BZ-radioen høre speakeren komme med følgende udtalelse om BZ'ernes tanker og mål:

»Der er lige kommet besked ind om, at der skulle være en hårdt såret panser et eller andet sted i byen, og der skulle rekvireres en ambulance for at få ham kørt væk, for svinet havde virkelig slået sig. Det er jo altid rart at høre, at der en gang imellem ryger nogle svin, for der er sgu for mange af dem her i byen. De skal ned med nakken, og sådan er det bare!«

I samme udsendelse kunne man høre speakeren kommentere BZ'ernes brug af meget livsfarlige og ulovlige våben på følgende måde:

»Der er et billede dér af nogle folk, som sidder oppe på et tag og har slangedaskerne spændt helt vildt ud med nogle møtrikker, som mindst må være 40 mm store. Og det er helt op til øret, kan man se. Den kan ikke blive meget længere, den elastik dér. Der er godt med smæk på den. Lad os håbe, den rammer en eller anden delingsfører på knæskallen, thi knæskallen er jo et dejligt sted at ramme. Det er et ømt sted. Det er svært at reparere igen.«

Disse to små citater fra BZ'ernes radio siger vist mere end noget andet, hvad BZ'ernes egentlige mål er. Det er direkte opfordring til vold mod retsstaten. For at sige det med fru Ebba Stranges egne ord: Det er uhyggelige udtalelser. Når BZ'erne snakker om deres tanker, ideer og mål, så var det oprindeligt noget med at skaffe sig boliger, at skaffe boliger til ungdommen i København, og de udtalelser her minder jo mest noget om nogle, der kommer fra en byguerilla og ikke fra almindelige BZ-grupper.

Disse manende ord fra den så besindige fru Ebba Strange fortæller lidt om, hvor langt gadeterroren og bølleoptygerne er nået i København, uden at justitsministeren på nogen måde har forsøgt at tage lovmæssige, juridiske skridt til at standse denne bølge af ungdomskriminalitet. Det eneste lille skridt, ministeren har taget, er, at han har nedsat en kommission, som skal tænke over problemerne.

Jeg forstår godt, hvis politiet er blevet træt af at være politikernes skraldemænd. Den ulideligt langsomme sagsbehandling i det københavnske bystyre medfører kaos inden for saneringsområdet. Politiet kan ikke uden ejernes tilladelse jage BZ'erne ud af de tomme saneringsejendomme. Alt imens justitsministeren nedsætter en kommission, fortsætter urolighederne på fuld styrke også i udlandet, og de forretningsdrivende og borgerne i København må lægge ryg til ministerens laissez faire-holdning. Nu må Folketinget gribe ind, hvis ministeren ikke vil, inden BZ'ernes hærgen koster menneskeliv.

Besvarelse

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

De problemer, vi skal drøfte her i dag på foranledning af denne forespørgsel, er jo af både voldsom og ubehagelig art og må selvfølgelig give anledning til bekymring. Det er problemer, der har at gøre med de mange tomme ejendomme i København, som er under sanering. Efter den gældende boliglovgivning tager det erfaringsmæssigt meget lang tid, inden der af kommunen tages stilling til ejendommens fremtidige anvendelse, og det er naturligvis uheldigt, hvis lovgivningen er indrettet på en sådan måde, at det giver anledning til de husbesættelser og den kriminalitet, som de unge begår med udgangspunkt i disse besatte ejendomme.

[Justitsministeren]

På den baggrund har jeg nedsat en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, der med deltagelse fra Boligministeriet og Miljøministeriet skal gennemgå lovgivningen med henblik på at udarbejde et lovforslag, der kan sikre, at bygninger ikke kan tages i besiddelse af uvedkommende. Det, vi gerne vil nå frem til, er en ordning, der betyder, at saneringsejendomme ikke kan stå tomme i så lang tid, som det er tilfældet i dag på grund af de nuværende procedurer i disse sager.

Som det også blev nævnt af ordføreren for forespørgerne, har problemerne med BZ'erne i hvert fald deres udgangspunkt i og sammenhæng med det behov, der er for et tilstrækkeligt antal boliger til de unge. Noget tilsvarende ser vi jo i en række andre vesteuropæiske lande.

Det er en opgave for Københavns Kommune, og al den kriminalitet, som vi har oplevet omkring BZ'erne, går jeg ud fra at kommunen også tager i betragtning i relation til planlægningen på boligområdet.

Men selv om der gang på gang henvises hertil fra BZ'ernes side, må det fastslås, at der ikke er og ikke kan findes nogen undskyldning for de metoder, man anvender fra BZ'ernes side. Vi kan selvfølgelig ikke have, at nogle tager sig selv til rette og udfolder al den kriminalitet, som vi har oplevet, og som vi har oplevet ikke mindst i den seneste tid.

De handlinger, som er begået fra BZ'ernes side, går langt ud over, hvad vi bør tolerere i vort samfund, og de personer, som bor i kvartererne omkring de besatte ejendomme, har naturligvis krav på, at politiet bistår med hensyn til opretholdelse af ro og orden i disse områder.

Grundloven sikrer den enkelte borger en række centrale rettigheder, herunder retten til at afholde fredelige demonstrationer, og det er der ingen der hverken kan eller bør pille ved. De aktioner, som vi har set fra BZ'ernes side, har imidlertid intet med fredelige demonstrationer at gøre. Derimod har der været øvet vold og hærværk og foretaget afbrænding og andre former for provokationer både mod politiet og mod borgerne her i København. Politiet har både ret og pligt til at gribe ind i disse situationer, og det har politiet naturligvis også gjort. Alt hvad der er blevet sagt om, at der er fremsat tilkendegivelser over for politiet om, at de ikke skal gribe ind, er forkert. Politiet vil også i fremtiden, hvis det kommer til nye voldelige eller

andre kriminelle episoder fra BZ'ernes side, håndhæve loven. Det skal politiet selvfølgelig gøre, og jeg mener, at alle vi, som ønsker trygge forhold i samfundet, bør bakke politiets arbejde op og også vise forståelse for, at det til tider må udføres under særdeles vanskelige forhold. Jeg synes, at politiet på en overordentlig anerkendelsesværdig måde har søgt at løse opgaverne i forbindelse med BZ-urolighederne.

BZ'ernes kriminelle aktiviteter er tiltaget i grovhed. Som illustration kan jeg nævne, at 12 politifolk kom til skade i forbindelse med urolighederne i perioden fra den 6. til den 17. maj. 3 politifolk blev slået med jernstænger, én blev sparket i ryggen, og 8 blev ramt af brosten eller lignende kasteskyts.

Den pågældende uge var udpeget til at være en såkaldt BZ-aktionsuge, og dagene var præget af planlagte optøjer. Gadebilledet var præget af rudeknusning og andet hærværk, tyveri og barrikadering af gaden med affaldscontainere, og politiet blev beskudt med slangebøsser, brosten og lignende.

Der blev af ordføreren for forslagsstillerne nævnt en udsendelse i Københavns Radio, ifølge hvilken aktionerne bliver styret fra en piratradio, der sender fra det besatte hus Sorte Hest. Jeg skal ikke yderligere uddybe, hvad der blev sagt; det karakteriserer jo sig selv.

Politiet er, sådan som BZ-problemerne har udviklet sig, nødt til at træffe særlige forholdsregler i forbindelse med indsatsen mod urolighederne. Det nødvendiggør dels anvendelsen af særlig store politistyrker, dels at politiet lægger en politimæssig strategi, som kan søge at sikre, at ingen kommer alvorligt til skade hverken hos politiet selv eller den part, der angriber.

Det er også blevet sådan, at BZ'erne ønsker konfrontation med politiet for konfrontationens skyld. Det viser mange udtalelser, der er fremkommet fra deres side. Derfor er det også vigtigt, at politiet udviser den fornødne besindighed og ikke går længere, end det er nødvendigt, for at de kan løse opgaven med at sikre ro og orden.

BZ-urolighederne tager jo udgangspunkt i nogle besatte ejendomme. Der er tale om fire ejendomme: Mekanisk Musikmuseum, der har været besat siden oktober 1984, Sorte Hest, der har været besat siden april 1986, Viborggade 41, der har været besat siden august 1985, og endelig Baldersgade 20-22, der har været besat

[Justitsministeren]

siden januar 1986. Også ungdomshuset på Jagtvej, der er stillet til rådighed af Københavns Kommune, anvendes i vidt omfang som base for BZ'ernes ulovligheder. Jeg har forstået, at det har været taget op til overvejelse i Københavns Kommune, om den gældende ordning vedrørende ungdomshuset bør opretholdes, som den er i dag.

Når de besatte ejendomme ikke for længst er ryddet af politiet, har det sammenhæng med, at det er uklart, hvad der skal ske med disse ejendomme efter en rydning, og det beklager ingen mere end politiet og jeg. Hvis en ejendom ryddes, uden at der derefter findes anvendelse for den, må politiet jo rykke ind og tage ophold i den. Hvis det skal være tilfældet gennem lang tid – og jeg har jo lige fortalt, hvor længe besættelserne har været – vil det selvfølgelig være en voldsom belastning for politiet.

Problemet er altså den lange tid, som går, inden Københavns Kommune tager stilling til, hvilken anvendelse af ejendommene der vil være lovlig.

Jeg håber meget, at overvejelserne i den arbejdsgruppe, som jeg har nedsat til at gennemgå problemerne med boliglovgivningen, kan give grundlag for en mere hensigtsmæssig udformning af reglerne på dette område, og at vi gennem et samarbejde med Københavns Kommune kan nå længere.

Arbejdsgruppens betænkning vil i øvrigt også give grundlag for en stillingtagen til, om politiet eventuelt i videre omfang end i dag bør have mulighed for at rydde en besat ejendom, uden at der foreligger en begæring herom fra ejeren. Jeg har på baggrund af de uroligheder, der har været i maj måned, anmodet arbejdsgruppens formand om at fremskynde arbejdet, og udvalgets betænkning vil foreligge i løbet af sommeren.

Regeringen vil på baggrund heraf overveje lovgivningsinitiativer i den kommende folketingssamling med henblik på indsatsen mod BZ-kriminaliteten. Efter de meningsløse handlinger, som vi har oplevet fra BZ'ernes side, håber jeg meget, at et bredt flertal her i Tinget vil medvirke til, at vi når frem til løsninger, og at man støtter alle bestræbelser for en effektiv bekæmpelse af de ulovligheder, der er aldeles uacceptable.

Forhandling

Knud Lind (FP):

Jeg takker ministeren for hans indlæg. BZ-problemet er jo bestemt ikke af nyere dato. BZ-banditter har hærget hovedstaden i årevis. Vold, tyverier og hærværk hører til dagens orden i København. Ejendomme som Sorte Hest og Mekanisk Musikmuseum på Vesterbro har været besat i flere år og er omdannet til rene røverreder.

Hver gang BZ'erne har lavet optøjer og ballade, har blåøjede venstrefløjspolitikere, som gerne vil omklamre BZ'erne, haft travlt med at bortforklare ulovlighederne med, at de unge har et boligproblem. Samtidig kan man i pressen læse, at BZ'erne pralende udtaler, at de kan stille med 1.000–2.000 mand, hvis det er nødvendigt i tilfælde af en større konfrontation med politiet. Hvor bor disse 1.000–2.000 BZ'ere henne, når de ikke er ude at lave ulovlige demonstrationer eller hærværk? De kan ikke alle sammen bo i Sorte Hest eller Mekanisk Musikmuseum.

I 1983 var jeg til møde i Panuminstituttet i København, hvori der deltog mange BZ'ere. Justitsministeren ønskede ikke at deltage, Københavns politidirektør heller ikke. Det var faktisk synd, at ministeren ikke ville komme, for så kunne han have opdaget, hvad BZ'ernes virkelige mål er. Det har intet med ungdomsboliger at gøre. Flere af de deltagende BZ'ere udtalte direkte til undertegnede: »Vi er anarkister. Vi ønsker at omstyrte det bestående samfund.«

Anarki er en lovløs tilstand, hvor den lovlige myndighed ikke respekteres – det vil sige en opløsning af samfundsordenen. Anarkister mener sig berettiget til at bekæmpe statsmagten med alle midler, herunder med simpel vold. Når de danske BZ-anarkister laver optøjer i Norge, har det ikke noget med boligmangel i København at gøre. Boligmangelen er kun et simpelt dække for deres anarkistiske mål.

Det er også i det anarkistiske lys, man skal se det, når yderliggående venstrefløjspartier tager BZ-anarkisterne i forsvar. De udfører jo de samfundsomstyrtende handlinger, som venstrefløjspolitikkerne i det daglige går og drømmer om. Det er i det lys, man skal se udtalelserne fra venstrefløjens pensionerede stipendiatpolitiker, hr. Preben Wilhjelm, i Ekstra Bladet.

[Knud Lind]

Vi har i Fremskridtspartiet ikke noget imod den passive form for anarkisme, men vi må tage stærkt afstand fra den voldelige form. Vi synes, man skal kalde BZ'ernes handlinger ved deres rette navn.

Vi er også godt trætte af at høre på en fru Tine Brylds, en fru Mette Fugls, en fru Ebba Stranges og en hr. Preben Wilhjelts tåreperende undskyldninger for BZ'ernes voldsregime i København.

Før folketingsvalget kunne man høre konservative politikere, som gik i felten for, at Christiania nu skulle nedlægges. Efter valget kunne den ny KVR-regering fortælle den undrende befolkning, at lovløshedens stad nu var fredet. Anarkismens arnested kan trygt fortsætte under beskyttelse af en konservativ statsminister og en konservativ justitsminister.

I grundlovens § 73 står der:

»Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.«

Justitsministeren har i årevis som ansvarlig minister siddet grundlovens bestemmelser overhørig. Jeg tror ikke, landets borgere vil mene, at almenvellet kræver, at ejendomsretten skal tilsidesættes på grund af en flok anarkistiske BZ'ere – og det samme gælder Christiania. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning. Har Folketinget vedtaget en lov, hvorefter BZ'erne mod erstatning kan overtage ejendommene Sorte Hest, Mekanisk Musikmuseum osv. i København? Er der vedtaget en lov og udbetalt fuldstændig erstatning for så vidt angår Christiania? Mig bekendt har Folketinget kun vedtaget nogle dagsordener, aldrig en lov, sådan som grundlovens § 73 kræver det.

I grundlovens § 79 står der: »Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede. Offentlige forsamlinger har politiet ret til at overvære. Forsamlinger under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.«

Også denne paragraf har justitsministeren som ansvarlig minister medvirket til gang på gang blev overtrådt. Ifølge grundloven gælder demonstrationsfriheden kun, hvis borgerne er ubevæbnede. Modsat må man drage den konklusion, at hvis de forsamlede borgere er bevæbnede, f.eks. med livsfarlige og ulovlige slangebøsser, jernstænger og diverse kaste-

skyts, er de ikke beskyttet af grundlovens § 79. Enhver BZ'er med anarkistisk respekt for sig selv er jo bevæbnet med mindst ét af de anførte ulovlige våben.

Grundloven foreskriver også helt klart, at forsamlinger under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred. Kan ministeren nævne én eneste BZ-demonstration, hvor der ikke har været fare for den offentlige fred? Jeg kan ikke erindre en eneste. Det kan være, ministeren kender til en. Når BZ'erne afbrænder venligtsindede nationers nationalflag på Rådhuspladsen og begynder at slå løs på tilfældige turister, har det så noget med demonstrationsfriheden at gøre? Intet! Det har intet med den grundlovssikrede demonstrationsfrihed at gøre, som omtales i § 79.

BZ-anarkisternes voldelige hærgen – med eller uden ministerens samtykke – hører hjemme i grundlovens § 80, som omhandler noget helt andet, nemlig begrebet opløb.

For godt 35 år siden skrev justitsministeren under på, at han ville overholde grundloven. Jeg ved godt, at man siger, at om 100 år er alting glemt, men der er jo også noget, der hedder ministeransvarlighed. Ifølge grundlovens § 16 kan ministrene af kongen eller Folketinget tiltales for deres embedsførelse – eller sagt på en anden måde: manglende embedsførelse. Jeg siger ikke dermed, at ministeren bør stilles for en rigsret og tiltales for at have udvist forsømmelighed i sit ministerembede.

Alle disse anarkistiske ulovligheder, som ministeren har siddet overhørig, havde aldrig fået lov til at gå upåtalte hen f.eks. i en minister Estrups tid. Albertiskandalen er jo det rene vand i sammenligning med ministerens undladelsessynder. Albertiskandalen var simpelt bedrageri og tyveri. Her er der tale om noget helt, helt andet. Her er der tale om en laden stå tilholdning i forhold til BZ'ernes samfundsnedbrydende virksomhed. Borgere, som har fået stjålet værktøj og redskaber for tusindvis af kroner, kan ikke få deres retmæssige ejendom igen, når den befinder sig i en BZ-rede som Sorte Hest eller Mekanisk Musikmuseum.

Politiet har store besværigheder med at udføre sit arbejde i Christiania. Det sker hver gang med liv og helbred som indsats. Politiet er holdt op med at patruljere dér og forfølge BZ-lovovertrædere, som har tilholdssted i de besatte ejendomme. Hvorfor er politiet nu det? For

[Knud Lind]

det første fordi det er direkte livsfarligt, og for det andet fordi det er fuldstændig nytteløst. Når politiet med livet som indsats har smidt BZ'erne ud af én ejendom, kan de samme BZ'ere fem minutter efter foretage en ny besættelse af samme ejendom eller en anden ejendom, som står tom.

Jeg kan godt forstå, hvis politiet føler sig svigtet af Folketinget og ikke mindst af sin justitsminister, som ikke har sørget for det fornødne juridiske lovgrundlag, som kunne sætte politiet i stand til at sætte en stopper for det uvæsen, som undergraver det fundament, som den demokratiske retsstat bygger på. Det er ministerens ansvar, og derfor burde ministeren stilles for en rigsret. Læg vel mærke til, at BZ-ulovlighederne er foregået i årevis, uden at ministeren har skredet ind. Alt, hvad ministeren har foretaget sig, er at nedsætte et udvalg, og det er ikke nok.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hvis hr. Knud Lind mener noget som helst af det, han lige har sagt, så har han kun én ting at gøre, det er i morgen at fremsætte et forslag om, at justitsministeren skal stilles for Rigsretten.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det ville hr. Knud Lind også meget gerne, men Knud Lind ved også, at de øvrige politikere herinde har samme valne holdning som ministeren, og derfor ville det forslag ikke nyde fremme. Det er ministerens held.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg må sige, at man ikke kan frakende hr. Knud Linds indlæg en vis underholdningsværdi.

Der var dog enkelte ting i det, hr. Knud Lind sagde, som ikke skal stå uimodsagt her fra debattens begyndelse, og det er, at hr. Knud Lind jo nævnte en række navne på folk på den danske venstrefløj.

Nu nåede hr. Knud Lind åbenbart ikke rigtig at få læst, hvad det var, Preben Wilhjelmskrev i Ekstra Bladet. Han skældte bl.a. ud på BZ'erne. Fru Ebba Strange har taget afstand fra BZ'erne, og jeg har selv, hr. Knud Lind, i Dansk Politi skrevet en artikel, hvori jeg har taget afstand fra BZ'ernes metoder.

Ole Espersen (S):

Jeg kan såmænd godt følge hr. Knud Lind et stykke hen ad vejen, når han anklager regeringen for dårlig embedsførelse, men ligefrem for brud på grundloven synes jeg nok er at gå lovlig vidt.

Jeg forstår slet ikke, at Fremskridtspartiet kan pege på en regering og pege på en forhandlingsleder og en statsminister, der i årevis på det groveste har brudt grundloven. Det har ikke noget at gøre med, om der er flertal i Folketinget for en rigsretstiltale eller ej. Hr. Knud Linds parti har faktisk udnævnt en statsminister og en justitsminister, som vi nu skal høre har brudt grundloven på det groveste.

Mage til forvrøvlet vås har jeg aldrig nogen sinde hørt herfra. Hvis dette skal være Folketingets indsats imod BZ-ulovligheder, må jeg nok sige, at så måtte den respekt, der måtte være omkring Folketinget, i den forbindelse kunne ligge på et meget lille sted.

Jeg synes, at hr. Knud Lind har gjort sagen en utrolig dårlig tjeneste. Hr. Knud Lind er meget kritisk indstillet over for politiets indsats. Det er for valent, det gør ikke nok. Vi er ikke af den mening. Vi mener ikke, at politiet har været for tilbageholdende – bestemt ikke. Vi mener heller ikke, at man med rette kan anklage justitsministeren for at have en for positiv holdning over for BZ'ere. Det er i virkeligheden det, hr. Knud Lind og hans parti gør.

Når nu Tinget er blevet udsat for kritik fra Fremskridtspartiets side, må jeg sige, at vi ikke her i Tinget har hørt, at der skulle være mangel på indsatsmuligheder hos politiet. Vi er ikke på nogen måde fra politiets eller Justitsministeriets side blevet bedt om at gøre et eller andet for at yde en indsats, hvis det skulle være nødvendigt. Vi har altså ikke afslået noget. Vi har ikke været passive.

Vi ved, at vi ikke løser problemerne på den måde, som hr. Knud Lind har søgt at give indtryk af at man kan. Men vores indsats kan godt blive nødvendig – naturligvis, især en indsats af forebyggende karakter. Ministeren har allerede nævnt muligheden for at træffe hurtigere dispositioner med hensyn til tomme ejendomme og vel også en øget indsats for at løse de unges boligproblemer.

Ministeren nævnte selv, at dette måske var udgangspunktet for BZ-bevægelsens dannelse, men hvis det er tilfældet, er det jo også vigtigt at

[Ole Espersen]

gøre noget mere ved disse unges boligproblemer. Jeg vil da gerne spørge, hvad der er sket vedrørende Ungdomsboligfonden. Jeg tænker på § 76, stk. e-fonden, som vist blev stiftet for et år eller to siden. Jeg mener, at der blev afsat 5 mio. kr., og jeg vil gerne spørge ministeren eller boligministeren, hvad man har gjort med henblik på at bruge denne fond på en fornuftig måde, når nu ministeren selv nævner, at som udgangspunkt kan der i hvert fald være tale om boligproblemer.

Men – og det vil jeg gerne understrege – vi anser ikke BZ'ernes optræden som en undskyldelig reaktion på bolig- eller andre problemer. Den optræden af voldelig karakter, der har været udvist, må vi meget skarpt tage afstand fra. De trusler, der er fremsat, og de handlinger, der er foretaget over for politifolk, er uhyggelige. De repræsenterer noget nyt her i landet, noget uhyggeligt nyt, noget, der ellers har været udansk, lige så udansk som Fremskridtspartiets had og hetzen mod andre minoritetsgrupper i vort samfund og Fremskridtspartiets overordentlig ubehagelige forsøg på at slå politisk mønt af BZ-urolighederne.

Det er ikke tilstrækkelig trøst, at det står betydelig værre til i mange andre storbyer, men det bør dog konstateres, at sådan er det. Dette faktum viser vel dog, at det næppe alene er byens styre – således som jeg nærmest fik indtryk af at justitsministeren mente – der har ansvaret for det, der er sket, eller Folketingets partier, der står med et eneansvar.

Jeg synes, vi må konstatere, at det er en ulykkelig udvikling, der har præget mange af de europæiske storbyer, men gudskelov da i mindre grad København end overordentlig mange andre i Holland, Vesttyskland, Frankrig osv.

Men BZ-urolighederne er under alle omstændigheder et uhyggeligt udviklingstræk. Det er et ulykkeligt træk for de omkringboende, der føler angst eller utryghed, det er ulykkeligt for de politifolk, der må sætte helbredet på spil, det er ulykkeligt for os alle sammen, hvis der sker en yderligere optrapning, som kyniske fløjpolitikere straks vil søge at spille på. Vi som Folketing, som en del af myndighederne, har et ansvar for en eventuel optrapning, hvis vi, herunder politiet, ikke optræder korrekt og besindigt.

Jeg bemærkede, at ministeren sagde, at han måtte opfordre politiet til at udvise besindig-

hed, og at politiet ikke måtte gå længere, end hvad der er nødvendigt. Jeg synes, det var en meget klog, aktuel og velmotiveret opfordring. Hvis det sker, hvis politiet på grund af BZ'ernes notorisk manglende popularitet i befolkningen tror, at det kan optræde anderledes, end det skulle efter de gældende regler, så er politiet også med til at optræde. Og hvis ministeren ikke – som ministeren har gjort det i dag, og det er jeg meget tilfreds med – giver udtryk for, at det går ikke, så er ministeren og måske også Folketinget med til at optræde.

Var det hr. Knud Linds linje, der skulle følges i Folketinget, tror jeg, vi fik et større medansvar for BZ-urolighederne, end vi havde drømt om at vi kunne få.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg undskylder mange gange, at jeg glemte hr. Leif Hermann i den sætning om fru Tine Bryld, fru Ebba Strange og Preben Wilhjelm. Det er jeg meget ked af. Hr. Leif Hermann har jo også rejst et spørgsmål i Retsudvalget om, hvorfor politiet slår på BZ'erne, og udvalget ønsker samråd med ministeren om det.

Til hr. Ole Espersen kan jeg kort sige: Jeg har ikke klandret politiet for tilbageholdenhed. Jeg forstår det udmærket godt, når det har en sådan justitsminister, som det har i dag. Dansk Politiforbund har gang på gang i sit fagblad råbt vagt i gevær, uden at det har vundet gehør i Folketinget.

Og så må jeg sige, det er længe siden, at jeg hørte magen til hykleri i en ordførertale som i hr. Ole Espersens. Hr. Ole Espersen har selv været justitsminister, og hvad har hr. Ole Espersen foretaget for den lovløshedens stad, der hedder Christiania? Det, hr. Ole Espersen har søgt for, er, at den fra at være lovløshedens stad og arnested for BZ'ere m.v. er blevet til et socialt eksperiment, og jeg er faktisk bange for, at det havde været langt værre, hvis hr. Ole Espersen stadig væk havde været justitsminister. Men gudskelov er hr. Ole Espersen ikke det.

Grethe Fenger Møller (KF):

Der er ingen tvivl om, at problemerne med BZ'erne giver anledning til alvorlig bekymring og også udgør en trussel mod vores retssamfund.

[Grethe Fenger Møller]

Lige så meget som vi i Det Konservative Folkeparti vil værne om de rettigheder i grundloven, der bl.a. sikrer retten til at afholde fredelige demonstrationer, lige så meget tager vi afstand fra de aktioner, som vi har set fra BZ'ernes side.

For BZ-aktionerne har jo intet at gøre med fredelige demokratiske demonstrationer. Tværtimod er der tale om vold, hærværk, afbrænding og andre former for provokationer, både mod politiet og mod almindelige borgere, og det mener jeg er totalt uacceptabelt for vores retssamfund.

Derfor er det også væsentligt, at der gøres noget for at standse BZ-volden. Det er væsentligt, at vi gør dette for at sikre vores retssikkerhed og også for at modvirke de ting, som strider mod vores retsopfattelse.

Der er i hvert fald tre ting – der er nok mange ting omkring BZ'erne, men der er i hvert fald tre ting, som jeg vil nævne – der strider mod min retsopfattelse, når vi taler om BZ'erne.

For det første synes jeg, at det er stridende mod retsopfattelsen, at politiet er i en situation, hvor man har opgivet at patruljere, hvad enten man er i uniform eller civil, omkring området ved Den Sorte Hest. Jeg synes, det er stridende mod retsopfattelsen, at politiet simpelt hen ikke er i stand til at gennemføre patruljering.

Jeg mener også, det er stødende for retsopfattelsen, at personer, der bor i områder, hvor BZ'erne huserer, føler sig utrygge og med rette er bange for at bo i området.

For det tredje synes jeg også, at en oplevelse som den, jeg var ude for for et par uger siden, er stødende for retsopfattelsen. Jeg var til et bestyrelsesmøde, hvor man skulle søge nogle nye kontorlokaler i den indre by. Det drejer sig jo også om at få nogle lokaler til en rimelig leje, og det er jo svært. Der blev nævnt et lejemål, der lå i nærheden af et af de huse, som BZ'erne har besat, og man sagde så: Det kan man da ikke, det er for usikkert, det kan vi ikke byde de mennesker, der skal komme og besøge os.

Men hvad kan vi så gøre for at dæmme op for BZ-volden? Jeg mener, at det er af afgørende betydning, at vi, der er modstandere af vold, bakker politiets arbejde op og viser forståelse for, at politiet ofte må udføre sit arbejde under meget vanskelige forhold.

Det er politiets opgave at gribe ind, når der opstår BZ-aktioner. Det mener jeg også at poli-

tiet har gjort bedst muligt, og jeg har fuld tillid til, at politiet i fremtiden, hvis der opstår voldelige eller kriminelle episoder med BZ'erne, vil gribe ind.

Men jeg vil også gerne understrege, at politiet har en meget vanskelig opgave, og det skyldes en række forskellige faktorer. For det første at BZ'ernes kriminelle aktiviteter er – således som også justitsministeren var inde på i sin redegørelse – tiltaget i grovhed, og eksemplet med de 12 tilskadekomne politifolk i forbindelse med BZ-aktionsugen her i maj måned viser klart, at det ikke er morsomt at være politimand, når man skal ud at møde BZ'erne.

For det andet mener jeg, at politiet har en vanskelig opgave, fordi BZ'erne synes at ønske konfrontation med politiet for konfrontationens skyld. BZ'erne vil have ballade for balladens skyld eller for at skabe en opfattelse af, at det faktisk er politiet, der provokerer, så at man kan sige, at nu har vi altså i det danske samfund fået tilstande, hvor der er tale om politivold. Det mener jeg gør opgaven svær.

Det gør det også svært for politiet, at det er i en situation, hvor man må forvente, at politiet viser besindighed og ikke går længere, end det skal for at sikre ro og orden. Jeg ved godt, at det i kritiske situationer kan være store krav at stille til politiet; men det er selvfølgelig et krav, som vi må stille til politiet, at det kan leve op til disse vanskelige arbejdsopgaver.

Politiet må også, sådan som BZ-aktionerne har udviklet sig, træffe særlige forholdsregler i forbindelse med sin indsats. Det vil sige, at man både må anvende store politistyrker og også må tilrettelægge, hvilken strategi man skal anvende; man kan ikke rykke ud sådan med to mand, hvis der er en BZ-aktion under optræk, for det er altså ikke tilstrækkeligt.

Nogle har haft den opfattelse, at BZ'erne er en bevægelse, der har til formål at løse de unges boligproblemer. Jeg må sige, at jeg ikke har den opfattelse, at BZ'erne er sådan en spontan reaktionsgruppe. Jeg mener ikke, at BZ'erne kan sammenlignes med andre grupper, som f.eks. demonstrerer foran et rådhus, fordi de ikke synes, der er børneinstitutioner nok, eller fordi man er imod en skolenedlæggelse.

For det første er de midler, man anvender, meget voldelige: rudeknusning, hærværk, tyveri, barrikadering af gader og beskydning af politiet. Jeg kan også henvise til de udtalelser,

[Grethe Fenger Møller]

som har været i den radio, BZ'erne har, hvor de jo i hvert fald ikke viser tilbageholdenhed med hensyn til, hvordan de synes det skal gå ud over politiet.

Jeg opfatter BZ'erne som usandsynlig velorganiserede. Man har fire huse, man planlægger aktionsgrupper, man styrer sine aktioner gennem en piratradio. Jeg synes, det er væsentligt at understrege, at der bag BZ-bevægelsen er tale om en velorganiseret bevægelse, som efter min opfattelse har tætte internationale kontakter, som har til formål at drive voldelig politisk virksomhed, og som ikke har til formål at skabe flere ungdomsboliger, men faktisk at omstyrte samfundet.

Jeg mener også, at den indsats, politiet har gjort over for BZ-aktionerne, har afsløret, at der er et tæt samarbejde med grupper i andre lande. Man har anholdt udlændinge ved aktioner og beslaglagt udenlandsk materiale.

Vi kan også se, at det er unge fra andre egne af Danmark, der er blevet anholdt i forbindelse med aktioner, og det er i hvert fald for mig tegn på, at aktionerne ikke bare er et spørgsmål om unges boligproblemer i København, men også et påskud for at vinde sympati for voldelig politisk virksomhed.

Når jeg har sagt det, vil jeg også sige, at jeg selvfølgelig mener, at der bør gøres noget. Det er væsentligt at sikre sig, at der hurtigst muligt tages stilling til – hvad enten ejeren er en offentlig myndighed eller en privat myndighed – hvad de tomme ejendomme skal bruges til, således at man ikke kommer i en risikosituation, hvor ejendommene kan blive besat.

Så er der blevet spurgt om, hvorfor politiet ikke bare rydder det hele. Men hvis politiet rydder det hele, kræver det jo altså, at man også ved, hvad der skal ske bagefter, for hvis politiet bare rydder det hele og ejendommen så står tom, kan BZ'erne rykke ind igen, og så kan man begynde forfra. Ellers skulle politiet tage fast ophold i ejendommen, og det mener jeg nu ikke kan være en opgave for politiet. Men det må være klart, at ejeren af ejendommen skal vide, hvad man vil gøre.

Jeg kan selvfølgelig også på den konservative gruppes vegne give tilslutning til, at man forsøger i det udvalg, der er nedsat under Justitsministeriet med deltagelse af Boligministeriet og Miljøministeriet, at gennemgå lovgivningen med henblik på at se, om man kan sikre, at byg-

ninger ikke tages i besiddelse af uvedkommende, og måske også, at politiet i fremtiden kan få større mulighed for at rydde en besat ejendom, uden at der foreligger en begæring fra ejeren.

Det er helt klart, at vi fra konservativ side tager afstand fra disse aktioner og den vold, BZ'erne udøver. Det bør ikke være sådan i et retssamfund, at man kan opnå resultater gennem udøvelse af vold eller andre ulovligheder. Så mener jeg vi fjerner os fra et retssamfund og nærmer os et selvtægtssamfund, og det vil i hvert fald vi Konservative ikke medvirke til.

Vi vil gerne være med til at finde fornuftige løsninger på de problemer, som er årsagen til, at vi har politivolden. Vi vil gerne bakke op om politivolden, og vi vil også gerne medvirke, hvis der er sociale og boligmæssige problemer, som bør løses. Men vi vil ikke være med til, at BZ-volden bliver accepteret. Det synes der heller ikke at være et flertal for i Folketinget, og det kan jeg kun glæde mig over.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg skal lige sige til hr. Knud Lind, at når jeg før nævnte de navne, var det såmænd ikke for at fremhæve, at nogle var blevet glemt, men for at afsløre, at hr. Knud Lind åbenbart ikke læser den dokumentation, han har i hænde.

Må jeg så godt spørge fru Grethe Fenger Møller, der jo nu har gentaget sin pressemeddelelse fra kl. 5 i morges om det tætte internationale samarbejde: Hvorfor har fru Grethe Fenger Møller den dokumentation, det er nødvendigt at komme med, hvis man skal hævde en sådan påstand bare med noget skin af troværdighed? Det vil jeg meget gerne høre, for det er jo ikke første gang, vi hører den historie om, at der er tale om international terrorisme, der vil vinde indpas i københavnske BZ-kredse. Nu vil jeg bede fru Grethe Fenger Møller om at komme herop og dokumentere, hvad det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil da benytte lejligheden til at sige tak til fru Grethe Fenger Møller. Fru Grethe Fenger Møllers indlæg lå jo langt fra justitsministerens, selv om de er partifæller.

[Knud Lind]

Man har jo kritiseret, at vi er faret lidt hårdt frem fra Fremskridtspartiets side, og vi vil da gerne fremsætte et fornuftigt og sagligt forslag om motiveret dagsorden, som alle kan tilslutte sig. Jeg tror, at selv justitsministeren vil kunne tilslutte sig det. Det lyder:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget pålægger justitsministeren at skabe det fornødne lovgrundlag, som kan bringe de tiltagende BZ-uroligheder til ophør, og som kan sætte politiet i stand til at opretholde den sikkerhed, fred og orden, som politiet er forpligtet til.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 1).

Jeg tror, at alle kan tilslutte sig det her. Jeg ved, at man fra visse partiers side har været henne at få en kopi af den. Den var nærmest en efterspurgt vare som Ekstra Bladet, og jeg håber selvfølgelig, at den kan blive vedtaget.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i den videre drøftelse.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Leif Hermann, at det faktisk er konstateret, at udlændinge har deltaget i danske BZ-aktioner. Hr. Leif Hermann har stillet et samrådsspørgsmål til justitsministeren, som overgik til skriftlig besvarelse, og deraf fremgår det bl.a., at ved aktionen i Teglgårdsstræde var der tre udlændinge blandt de anholdte.

Og det er også kendt, at der er beslaglagt udenlandsk propagandamateriale ved aktioner. Vi ved også, at det forekommer, at der ved BZ-aktioner i udlandet deltager andre end statsborgere fra de pågældende lande, så det tror jeg godt at vi kan fastslå.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Den besindighed, som justitsministeren opfordrede til, har desværre ikke præget Det Konservative Folkepartis ordfører, der ser samfundsomstyrtning, udenlandsk indblanding,

vold, planlagt vold, terror, og jeg ved ikke hvad, i det, der foregår her.

Jeg synes, at hr. Leif Hermanns spørgsmål var meget berettiget. Fru Grethe Fenger Møller nævnte aktionen i Teglgårdsstræde; det er rigtigt, at der blev anholdt en englænder og to svenskerer – tror jeg. Det er svært, fru Grethe Fenger Møller, at gå igennem Teglgårdsstræde midt om sommeren uden at løbe på en svensker en gang imellem. Det er meget svært. Og når politiet spærrer gaden i begge ender og kæmmer den, kan man ikke undgå at få en svensker i nettet.

Jeg vil gerne spørge fru Grethe Fenger Møller: Konstaterede politiet, at svenskeren og englænderen var medlemmer af en international BZ-organisation? Det er jo det eneste relevante. Var de medlemmer af en international BZ-organisation? Blev det konstateret? Hvis det ikke er tilfældet, er det jo altså at bringe noget til torvs, som der ikke er rimelig baggrund for.

Og så endnu en bemærkning i anledning af fru Grethe Fenger Møllers indlæg. Jeg tror, det var en fortalelse, men det bør ikke stå uimodsagt. Fru Grethe Fenger Møller sagde, at hun bakker op om politivolden. Jeg går ud fra, at det var en fejltagelse.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Når vi nu har boret lidt i det dér med det internationale, kan jeg da godt fortælle fru Grethe Fenger Møller hvorfor. Se, sidste år var Københavns politidirektør ude i et tilsvarende ærinde, nemlig at knytte BZ-bevægelsen sammen med internationalt samarbejde med De Røde Brigader i Vesttyskland. Disse udtalelser af Københavns politidirektør gav anledning til et samråd i Folketingets Retsudvalg, og jeg tror ikke, jeg røber nogen hemmeligheder ved at sige, at dette samråd ikke kunne bekræfte politidirektørens luftige teorier. Tilsvarende har fru Grethe Fenger Møller ikke været i stand til her at dokumentere noget sådant.

Undskyld, hr. Ole Espersen, det var to englændere og én svensker, der blev anholdt i Teglgårdsstræde. Vi har ikke fået nogen som helst dokumentation for, at de havde forbindelse med BZ-aktionen, men dokumentationen eller afkræftelsen vil komme, når justitsministeren bliver indkaldt til samråd om besvarelsen af spørgsmålet under almindelig del.

[Leif Hermann]

Endelig vil jeg spørge fru Grethe Fenger Møller, hvad det er for noget udenlandsk propagandamateriale, der er blevet beslaglagt. Hvis man forestiller sig, at man beslaglagde fru Grethe Fenger Møllers bogsamling, kunne man rimeligvis finde et eller andet, der kunne betegnes som udenlandsk propagandamateriale, i denne bogsamling, men på den måde bliver fru Grethe Fenger Møller ikke bragt i en eller anden international konspiratorisk sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg har svært ved at forstå, at hr. Ole Espersen kan tro, at man skal have medlemskort for at være med i en BZ-organisation. Sådan tror jeg faktisk ikke at BZ-bevægelsen fungerer.

Og så vil jeg sige, at der er vist ingen tvivl om, at BZ-bevægelsen har planlagt aktioner. BZ-bevægelsen har selv offentliggjort, at man ville have en BZ-uge i maj måned. Hvis vi ser på, hvad der er blevet sagt over Københavns Radio fra den piratradio, som man har haft i Den Sorte Hest, er der vist heller ikke noget om, at man ikke vil have, at der sker vold mod politifolk. Der er blevet sagt, at man meget nødtigt vil have en situation, hvor en politimand dør, for så vender stemningen, og det mener jeg ligger fuldstændig klart.

Til hr. Leif Hermann vil jeg gerne sige, at der var altså udlændinge til stede i Teglgårdsstræde, og der har også været udlændinge involveret i tidligere BZ-aktioner. Med hensyn til spørgsmålet om propagandamateriale er det oplysninger, der kommer fra politidirektøren, at der er blevet beslaglagt sådant materiale. Det kan man heller ikke afvise.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, at vi skal behandle BZ-urolighederne med den alvor, de fortjener, og at vi skal gøre det på et faktisk korrekt grundlag. Jeg synes ikke, det tjener noget formål, at ordføreren for Fremskridtspartiet og ordføreren for Det Konservative Folkeparti prøver at piske en stemning op, der er baseret på løse rygter og usandheder. Jeg synes ikke, det tjener sagen overhovedet.

Jeg har ikke spurgt om, hvorvidt der blev konstateret medlemskort hos de anholdte udlændinge. Jeg spurgte fru Grethe Fenger Møller, om det var konstateret, at disse udlændinge overhovedet havde noget med BZ-bevægelsen at gøre, og det fik jeg ikke noget svar på. Jeg går ud fra, at fru Grethe Fenger Møller altså ikke kan sandsynliggøre det, og hvorfor skulle det så nævnes, at der var to udlændinge med? Det skulle nævnes, fordi det giver det hele et uhyggeligt skær, ikke sandt, at udlændinge er indblandet.

Det gør ikke noget, at udlændingene overtager vore virksomheder og lukker dem! Det gør ikke noget – synes Fremskridtspartiet – at udlændingene køber samtlige vore sommerhuse. Det skal liberaliseres! Det er helt i orden! Men at der blev anholdt to englændere i Teglgårdsstræde, det bliver nu hovedpunktet i Det Konservative Folkepartis ordførers tale her, og jeg synes faktisk, at det ikke er at tage alvorligt nok på et ganske alvorligt emne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det er jo fantastisk at høre den tidligere justitsminister, hr. Ole Espersen, plædere for, at nu skal vi føre en alvorlig og saglig debat, og så midt i det hele slå om til noget, der hedder sådan noget som sommerhusdebat. Det er ikke nogen sommerhusdebat, det er en debat om vold og hærværk.

Jeg vil sige til hr. Leif Hermann, at når jeg talte så meget om dobbeltmoral på venstrefløjen – og den går lige fra hr. Ole Espersen til hr. Leif Hermann, denne omklamring af BZ'erne og denne tvetydige holdning – så er det, fordi der er en afgrund til forskel mellem de udtalelser, som hr. Leif Hermann kommer med her i dag, og de udtalelser, som fru Ebba Strange fremsatte i Radioavisen. Jeg må citere dem igen. Det var BZ'ernes egne ord fra deres egen radio. Det er uhyggelige udtalelser. Når BZ'erne snakker om deres tanker, ideer og mål, var det oprindeligt noget med at skaffe boliger til ungdommen i København, men de udtalelser her minder mest om nogle, der kommer fra en byguerilla og ikke fra almindelige BZ-grupper. Hvor søren har fru Ebba Strange det fra? Nu taler man her om, at man gerne vil have bevis. Der er en dobbelt-holdning i SF, eller også burde den retspolitiske ordfører have talt med fru Ebba Strange, inden hun talte om byguerilla.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg mener nu ikke, at hr. Ole Espersen har lyttet særlig grundigt efter, hvad jeg egentlig sagde i mit hovedindlæg. Jeg sagde, at det var væsentligt at sikre retssikkerheden, at det var væsentligt at bakke politiet op, og også, at vi, i det omfang der er sociale problemer, skal skaffe ungdomsboliger.

Men vi kan jo ikke have, at man bruger midler som dem, BZ'erne anvender. Derfor synes jeg, at hr. Ole Espersen forsøger at forvrænge det, jeg har sagt. Jeg mener, at det er klart, at der har været udlændinge involveret i det. Det handler ikke om sommerhusopkøb og det handler heller ikke om erhvervsopkøb i Danmark; det handler simpelt hen om, at BZ-bevægelsen ikke er som andre demokratiske bevægelser, der følger landets demokratiske spilleregler, men er en velorganiseret bevægelse, som har tætte internationale kontakter. Hvad enten hr. Ole Espersen kan lide det eller ikke, er det sådan. Jeg tror faktisk, at vi er enige om, at vi ikke bryder os om BZ-bevægelsen. Jeg opfatter i hvert fald hr. Ole Espersens indlæg sådan, og derfor mener jeg sådan set ikke, at der er nogen forskel på vores holdning til BZ-bevægelsen. For god ordens skyld skal jeg sige, at der heller ikke er nogen forskel mellem den holdning, som justitsministeren har, og den, som jeg har.

Så kan jeg måske også for god ordens skyld sige, at Det Konservative Folkeparti ikke kan stemme for den af Fremskridtspartiet foreslåede dagsorden.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Leif Hermann for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg bliver desværre nødt til at tage denne sidste korte bemærkning for at gøre opmærksom på, at der ingen uenighed er mellem mig og fru Ebba Strange i holdningen til BZ'erne; det kan hr. Knud Lind forvise sig om ved at læse sit forbunds medlemsblad.

Hvorfor det skulle være udtryk for en dobbeltholdning at forlange dokumentation af fru Grethe Fenger Møller, har jeg altså unægtelig

vanskeligt ved at forstå, men det er muligt, at det er således, at hr. Knud Lind mener, at man udmærket bare kan fremsætte udokumenterede påstande uden at skulle finde sig i at blive modsagt.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg skal allerførst sige tak til SF's ordfører, hr. Carsten Andersen, fordi jeg har fået lov til at komme op nu og dermed springe en gang i ordførerrækken. Det er, fordi jeg har en anden tjenestepligt kl. 11.15 i Folketinget.

Det kan også være lidt svært at komme tilbage efter alle de korte bemærkninger, som ikke altid rettes til den foregående ordfører, men som måske foregår mellem personer, som faktisk slet ikke lige har været på talerstolen som ordførere. Men det skal jeg nu ikke argumentere med nogen om her fra talerstolen; det ville være det forkerte sted.

Jeg skal fremsætte mit partis holdning til den forespørgsel, som Fremskridtspartiet har stillet til justitsministeren, og gøre gældende, at vi mener, at BZ-aktionerne eller BZ-bevægelsen har to sæt af aspekter. Der er på den ene side de dybereliggende, de tilgrundliggende, aspekter, og de handler om, hvorfor BZ-ideerne er opstået, og hvad der kan motivere deres deltagere. Så er der på den anden side det mere umiddelbare, det håndgribelige, det, som vi kan rubricere under overskriften: Volden, ulovlighederne og ballademageriet.

Alle disse elementer hører med til en debat om BZ'erne. Jeg er enig med dem, der peger på boligproblemerne specielt for de helt unge, kombineret med det forhold, at mange bygninger, der skal saneres, står tomme, som en del af forklaringen på BZ-fænomenet.

Jeg skal ikke gå ind i en debat med fru Grethe Fenger Møller – sådan opfattede jeg heller ikke hendes indlæg – om, hvordan de reelle forklaringer er, men i hvert fald tror jeg, at man må fastslå, at så længe vi har disse problemer og det paradoksale i de tomme bygninger, er der mulighed for BZ-lederne for at fiske i rørt vand hos unge, ubefæstede sjæle.

Det er også derfor af afgørende betydning, at disse bolig- og saneringsproblemer finder en fornuftig og hurtig løsning. Det er ikke så mærkeligt, at disse boligproblemer er værst i København, Danmarks største by, men det giver dog alligevel anledning til eftertanke, at de til-

[Bjørn Elmquist]

løb til lignende BZ-aktioner, som vi har set i andre af Danmarks større byer, der da ikke er så meget mindre end Københavns Kommune, faktisk er løbet ud i sandet igen.

Nogle forklarer det med, at problemerne er grebet anderledes, mere viseligt, an disse andre steder, og dette synspunkt kan vi i Venstre ikke helt afvise.

Også af den grund noterer vi med tilfredshed justitsministerens tilsagn i dag om, at en arbejdsgruppe under Justitsministeriet med deltagelse fra Boligministeriet og Miljøministeriet skal gennemgå lovgivningen med henblik på at udarbejde et lovforslag, der kan sikre, at bygningerne ikke kan tages i besiddelse af uvedkommende. Venstre ser gerne et sådant lovforslag fremsat og vedtaget allerede i den førstkommande folketingssamling.

Nu sagde jeg før, at disse problemer er en væsentlig del af forklaringen på BZ-fænomenet, men dermed har jeg så også sagt, at de ikke er hele forklaringen.

Der er mange andre årsager: almindelig utilfredshed med samfundet, tilpasningsvanskeligheder, sociale problemer, dårlige familieforhold, uddannelses- og beskæftigelsesproblemer m.m., alt sammen kraftigt inspireret, mener jeg, af udenlandske forhold. Vestberlin var vel et af de første steder, i hvert fald i Europa, hvor BZ-fænomenet opstod, og så måtte Danmark eller rettere København også med på vognen, selv om disse kategoriske konfrontationsmetoder heldigvis da ikke forekommer typisk danske.

Det fører mig så over til det andet sæt af aspekter ved BZ-fænomenet: volden. Hvor jeg før gav udtryk for ønsker om at få løst de unges boligproblemer, kan jeg, hvad voldsaspektet angår, ikke sige noget som helst imødekomende. Venstre finder BZ'ernes anvendelse af voldelige metoder forkastelig. Det gælder både BZ-volden mod politiet og BZ-volden mod borgerne i almindelighed. Venstre ønsker krystalklart at tilkendegive, at politiet har og bør have de nødvendige beføjelser til at stoppe uroligheder, optøjer, ballade og vold. Politiet skal selvsagt også være i stand til at sikre retsforfølgning af de BZ'ere, der bryder loven, fuldstændig på linje med den påtalekompetence, som ordensmagten og retsmyndighederne har fået pålagt over for alle os andre borgere i dette samfund.

Der har været røster fremme om, at man burde vende ryggen til, affinde sig med BZ-metoderne. Det vil jeg godt advare imod. Venstre kræver ganske vist ikke handling for enhver pris og på et hvilket som helst tidspunkt. Vi er således enige med justitsministeren, når han i sin besvarelse af forespørgslen i dag taler om vigtigheden af, at politiet udviser den fornødne besindighed, og at politiet ikke går længere, end det er nødvendigt for, at politiet kan løse sin opgave med at sikre ro og orden. Sådan må det også være, for politiet skal ikke straffe lovovertrædere. Det er ifølge grundloven domstolene, der har den opgave.

Men eftergiveness og passivitet duer ikke over for vold. Derfor noterer vi os med tilfredshed justitsministerens ord i dag om, at politiet også i fremtiden, hvis det kommer til nye voldelige eller andre kriminelle episoder fra BZ'ernes side, skal håndhæve loven. Vi bakker til fulde tilliden til politiets håndtering af indsatsen imod BZ op, og jeg håber, at debatten i dag vil vise et stort, bredt flertal her i Folketinget i samme retning, sådan at påstande om politiske signaler til politiet om passivitet over for eller forståelse for BZ'erne bliver manet effektivt i jorden.

En del af volden og andre ulovligheder er blevet udøvet i forbindelse med BZ-demonstrationer, lovligt anmeldt i øvrigt. Jeg er ikke helt sikker på, i hvilket omfang myndighederne har mulighed for at fastholde demonstrationsarrangørerne på deres ansvar for en ordentlig afvikling af demonstrationen. Måske kan justitsministeren senere forklare, hvilke muligheder man har for at sætte ind over for arrangørerne.

I den forbindelse har spørgsmålet om brug af masker, elefanthuer og lign. fra demonstrationsdeltagernes side været rejst. Der er nogle, der har været inde på tanken om, at vi skulle forbyde maskering i forbindelse med demonstrationer og brug af den på offentlig vej og gade. Sådan var det indtil for en snes år siden, mener jeg, i politivedtægten for København.

Det rører ved de frihedsrettigheder, som Venstre blandt andre partier tillægger den allerstørste vægt både her i Danmark og i andre lande. Disse frihedsrettigheder skal vi hæge om, og man skal derfor være meget forsigtig med at indskrænke udøvelsen af dem. På den anden side virker det ærlig talt selvmodsiggende, at personer, der ved at demonstrere og ved

[Bjørn Elmquist]

at udtale sig offentligt i fjernsyn, i radio og til den skrevne presse ønsker – for nu at bruge det udtryk – at dølge deres åsyn i den forbindelse. Meningen er vel netop den modsatte: at man vil stå åbent frem med sin kritik, vil vedstå sine egne udsagn, hvor alvorlige de end er.

Indtil videre er vi i Venstre i dette spørgsmål imidlertid endt med at tillægge vanskelighederne ved i praksis at afgrænse et eventuelt maskeringsforbud afgørende betydning. Hvor højt skulle det i givet fald være tilladt at trække sit tørklæde op over næsen eller til næsen i en iskold snestorm, og hvad med fastelavn og karneval? Her spiller naturligvis også hensynet til privatlivets fred ind.

Men jeg skal slutte med at gentage håbet om, at debatten i dag vil vise en klar og bred politisk opbakning til en indsats imod de problemer, jeg har talt om, herunder også politiets svære opgave over for BZ-volden. Hvis det sker, mon så ikke BZ-fænomenet forsvinder lige så hurtigt, som det kom?

Carsten Andersen (SF):

Forespørgslen i dag hedder i al sin korthed: Hvad agter regeringen at foretage for at standse den stigende BZ-vold? Vi har hørt en lang række indlæg i dag om politiets metoder eller om den problematik, der ligger dér. I SF mener vi, at det er ganske væsentligt også at se på, om man eventuelt kan standse den stigende BZ-vold ved at angribe problematikken dér, hvor den opstår, nemlig i de boligmæssige og sociale forhold, der i bund og grund ligger bag ved, at vi har en BZ-bevægelse, at vi har de problemer med ungdomsboliger i København.

En ung kvindelig betjent bliver citeret ibogen, der hedder »Lokummet brænder«:

»Vi er bange for BZ'erne. Vi synes, de bruger sindssyge metoder på alle måder. Det kan vi overhovedet ikke acceptere. Men det grundlæggende: at der står tomme huse, som unge sagtens kunne bo i, det er kommunens problem. Jeg synes, de skulle lade dem flytte ind.«

Det er en tilkendegivelse, som mange danskere tilslutter sig. Med den orientering, pressen giver om dele af BZ-problematikken, er det ganske flot, at der i befolkningen hersker en så nuanceret opfattelse af BZ'ernes problematik.

Men det er ikke så enkelt. Det drejer sig ikke om en flok vilde og gale unge – selv om der er mange, som ikke ønsker at tale om den egentlige

baggrund, der holder det frem – der er ude på at omstyrte samfundet og starte en blodig revolution. Der er nogle, der har brug for at få det til at se sådan ud, fordi de ikke ønsker at se på, hvad der egentlig er BZ'ernes grundlag. Jeg citerer fra noget af BZ'ernes eget materiale: 1) De vil have kommunen til at købe huse til ungdomsboliger. 2) De vil selv sætte husene i stand sammen med de håndværkere, de selv vælger. 3) De vil bo i huset under istandsættelsen. 4) De vil selv styre ind- og udflytningen, og der skal ikke være nogen aldersbegrænsninger. 5) Huslejen skal være indkomstbestemt. De vil ikke have nogen bestyrelse. Beboernes fællesmøder skal være husets forsamling.

Dette er kravene fra en gruppe aktive unge, som kæmper for at skaffe sig en bolig af en anden standard og billigere end de boliger, som det institutionaliserede samfund tilbyder unge, hvis det da i det hele taget tilbyder noget.

Det er konstateret, at vi her i landet mangler ca. 20.000 ungdomsboliger, og København tegner sig for ca. 33 pct. af dem. Det er en grund til, at problemerne viser sig klarere i København end andre steder.

Selv om vi forstår de krav, som provokerer samfundet i den grad, at vi har været på grænsen af, at militæret blev sat ind over for unge, og at disse har været på grænsen af at lemlæste politifolk, betyder det ikke, at SF accepterer den livstruende og optrappende adfærd, som BZ udviser. Det vil jeg godt understrege. Men der er intet forhold mellem de unges krav om medbestemmelse, medleven og aktivitet omkring deres bolig og den massive optrapning af politistyrker og samfundsuro, som nedkæmpningen af de unge betyder.

I socialpolitikken og i uddannelsespolitikken har ministerierne lagt programmer og debatforslag frem, som netop fremhæver vigtigheden af, at folk, og i særdeleshed børn og unge, bliver inddraget i beslutningsprocessen, fordi man har erkendt, at når mennesker deltager i beslutningsprocessen om deres egne forhold, sker der en social udvikling, som gør, at mennesker er bedre i stand til at løse sociale problemer. Men desuden bliver mennesker demokratisk ansvarlige og vil kæmpe for demokratiets indførelse på alle samfundsniveauer, og det er en udvikling, som SF lægger megen vægt på.

Aristoteles har engang sagt: Ingen vil bestride, at opdragelsen af de unge kræver en særlig

[Carsten Andersen]

opmærksomhed fra lovgivningens side. For-sømmelighed på dette punkt er af skæbnesvan-ger betydning for statens tilstand, og opdragel-sen må indrettes efter statens konstitution.

Men hvordan opdrager vi så i Danmark vore unge til demokratisk ansvar, til demokratisk deltagelse i beslutningsprocesser om deres egne forhold i skolen, på boligområdet, i institu-tionerne, i uddannelsen, i kulturlivet og på ar-bejdspladsen? Jeg skal ikke trække tiden ud her, men vi kender svaret: at der de fleste for ikke at sige alle disse steder ikke gives de unge mange muligheder for at deltage i beslutnings-processen på en sådan måde, at de unge er medansvarlige for de ting, der sker i institu-tionerne. Der er en kløft mellem de unges evner til at påtage sig et ansvar og de faktiske mulighe-der, de får for at vise evnerne. Denne kløft er også en kløft mellem de ældre og de yngre ge-nerationer. Kløften står vi over for lige præcis i denne debat. Der er måske ikke noget at sige til, at de unge har mistet tilliden til voksnes vilje til at være demokratiske.

60 pct. af bistandsklienterne er under 30 år. 44 pct. er under 24 år, og der er omkring 250.000 uddannelsesløse, det vil sige unge, som inden for de sidste 10 år har forladt skolen uden at gennemføre en erhvervs-givende uddannelse, og det ved vi er det samme som at være uden for det teknologiske arbejdsmarked. Hver gang denne gruppe unge rejser sig for at blive hørt, bliver den afvist under henvisning til landets økonomi. Her er måske en af årsagerne til, at mange unge opfatter politikere som dårlige bogholdere for et regnskab, der aldrig går op, og hvor skylden for underskuddet altid lægges på dem, der aldrig har haft indflydelse.

BZ-bevægelsen i København bliver opfattet som et ekstremt tilfælde af sammenstød mellem grupper af unge og samfundet. Det er det langt-fra. Landet over sker der hver dag små og store sammenstød mellem unge og samfundet. Hver dag har sin lille eller store protest imod afvis-ningen af udstødte gruppers behov. Man afvi-ser at betragte unges stigende selvmordshyp-pighed som en protest. Man afviser at betragte den stigende anvendelse af narkotika, speed og alkohol som en protest. Man afviser at have medansvar for den stadig stigende egoistiske holdning. Vi skal ikke være ansvarlige for deres handlinger, men vi skal være ansvarlige for grundlaget for deres handlemuligheder, og det

er med det som udgangspunkt, at vi skal be-kæmpe den stigende BZ-vold.

Er der politisk vilje til at finde andre veje til løsning af BZ-problemerne? Vi kan ikke fortsat regne med, at BZ'erne fornuftigt undgår de sto-re konfrontationer. Hvem var det, som forlod klosteret i Abel Cathrines Gade, mens politiet opmarcherede flere hundrede betjente uden-for? Hvem var det, som forlod Allostria igennem en tunnel, mens politiet stod med omkring 1.000 mand udenfor? Og hvem var det, som si-vede ud fra Ryesgade, mens politidirektøren forhandlede med Farum Kaserne om at låne militært udstyr? Der var i Ryesgade skabt løs-ningsmuligheder, som faldt på gulvet på grund af manglende politisk evne og demokratisk an-svarlighed i den københavnske borgerrepræ-sentation.

I denne debat må jeg også efterlyse, hvor Ungdomsboligfonden er henne. Vi skulle her, et år efter dens vedtagelse, have haft den første rapport om fondens virke for ungdomsboliger. Den har endog endnu ikke fået etableret en be-styrelse – netop en fond, som skulle have spillet en aktiv rolle i ungdomsboligproblematikken. I Peder Hvitfeldts Stræde-besættelsen så vi en gruppe unge, som i næsten alle detaljer fulgte de regler, der var opstillet for at få huset lavet om til ungdomsboliger. Hvad så vi? Huset blev af den etablerede fagbevægelses pensionskas-ser solgt til en forening, som overhovedet ikke drømmer om at gøre noget for at få ungdoms-boliger. Ungdomsboligfonden sov, som den også sover i dag.

Dette indlæg skal ikke opfattes som forsvar for BZ'ernes handlinger. Her er vi ikke enige, men vi er enige i det mål, de kæmper for, nem-lig en afgørende indflydelse på deres egne livs-muligheder. For at komme med et konstruktivt forslag til, at Folketinget involverer sig dybere end til en debat på det plan, som hr. Knud Lind befinder sig på, skal jeg på SF's vegne fremsæt-te følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget nedsætter et udvalg på 9 med-lemmer, der skal undersøge mulighederne for initiativer, der kan fjerne baggrunden for de ak-tuelle BZ-problemer.

Folketinget går herefter over til næste punkt på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 2).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var helt symptomatisk at høre SF's ordfører, for nu kom virkeligheden frem. SF's ordfører skal til at lave den simple BZ-vold om til ét stort boligproblem. Jeg vil gerne spørge hr. Carsten Andersen, om det har noget med boligproblemer at gøre, når BZ'ere drager til Oslo og kommer i kamp med politiet dér, fordi de er imod, at de kongelige indtager en middag i Oslo? Har det noget med boligproblemer at gøre, når to politifolk bliver overfaldet af BZ'ere, da de efter anmeldelse skulle afhente en butikstøv i Brugsen på Platanvej i København? Har det noget med boligproblemer at gøre, når en politivogn, som er standset på Vesterbrogade i den almindelige trafik, bliver angrebet af BZ'ere med kasteskyts? Har det noget med boligproblemer at gøre, når BZ'ere prajer en politipatrulje og derefter overfalder den?

Det er jo helt fantastisk at høre, at nu skal denne vold og hærgen være ét stort boligproblem.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg er enig med hr. Carsten Andersen i, at BZ-problemet skal ses bredere. Det vil jeg vende tilbage til i den ordførertale, jeg kommer med om lidt, men jeg vil godt have lov til at spørge hr. Carsten Andersen, om det helt er forbigået hans opmærksomhed, at f.eks. Københavns Kommune faktisk har været imødekommende over for BZ'erne og givet dem selvstyre i deres egne huse.

Jeg vil godt spørge, om hr. Carsten Andersen mener, at de eksempler er så gode, at det kan begrunde, at man skal gå videre ad den vej. Jeg vil endelig godt spørge, om ikke hr. Carsten Andersen finder sin egen argumentation om indflydelsen på sin egen situation og alle disse ting lidt hul, når man ser, hvad der er sket i disse sager hidtil. Det er lidt svært at forklare, at det hele drejer sig om indflydelse på egne sager, når BZ'erne de gange, hvor de faktisk har haft mulighed for det, har misbrugt det.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg skal beklage, at hr. Knud Lind har en så stor mangel på evne til at se tingene i sammenhæng, at hr. Knud Lind skal fremdrage nogle ganske enkelte eksempler på, hvordan BZ'erne har reageret forskellige steder. Fra SF's side har vi på ingen måde accepteret eller bakket op bag den voldelige adfærd, som BZ'erne udviser, men vi har peget på, at boligproblematikken er en af de dybeste årsager til, at BZ-bevægelsen er opstået. I det øjeblik vi får løst de ungdomsboligproblemer, som giver næring til BZ-bevægelsen, er vi faktisk kommet derhen, hvor vi har fået bekæmpet den vold, som BZ-bevægelsen er udtryk for.

Så var hr. Duetoft inde på spørgsmålet om selvstyre i egne huse. Mig bekendt er der kun ét hus i København, der er blevet selvstyre i, og det er huset på Jagtvej. I alle andre huse har man brugt modellen efter ungdomsboligloven og efter andre love, hvor der er en stor repræsentation også fra omliggende skoler og institutioner og fra kommunens side. Enhver, der har fulgt med i BZ-problematikken, ved, hvordan Københavns Kommune gang på gang har spændt ben for driften af huset på Jagtvej, fordi Københavns Kommune stadig væk står med et krav om, hvordan den vil have at en repræsentation for BZ-bevægelsen skal se ud for at gå i forhandlinger om den daglige drift af huset. Kommunens argument over for huset på Jagtvej er ikke et argument over for et hus, hvor man bor; dér kan man fastlægge beslutningsgrundlaget: Det er den beboergruppe, som bor i huset, som udgør – hvad skal man sige? – bestyrelsen eller den besluttende myndighed.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal meget gerne fremlægge i stribevis af tilfælde, som intet har med boligproblemer at gøre. Der er himmelvid afstand imellem dem. Jeg synes da, at hr. Carsten Andersen burde tvinges til at læse døgnrapporten hos Københavns Politi som fritidsbeskæftigelse og så finde ud af: Hvor meget af det har egentlig med boligproblemer at gøre? Der er 222.000 arbejdsløse, som på trods af deres meget sørgelige stilling som arbejdsløse alligevel er lovlydige. Så fremhæver hr. Carsten Andersen 200 bal-

[Knud Lind]

lademageres tag-selv-mentalitet, og det hele skal omskrives til boligproblemer. Den tror jeg ikke rigtig på, hr. Carsten Andersen!

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Til hr. Carsten Andersen. Mig bekendt er det eneste, Københavns Kommune har forventet vedrørende huset på Jagtvej, at man havde nogle ansvarlige, man kunne henvende sig til, når kommunen havde offentlige anliggender, og det er vel meget rimeligt, at en kommune spørger: Hvem er det, vi skal henvende os til?

Mener hr. Carsten Andersen, at beboerne på Jagtvej har vist nogen som helst imødekommenthed over for Københavns Kommune? Mener hr. Carsten Andersen, at beboerne på Jagtvej har villet leve fredeligt og i fredelig sameksistens med naboer og genboer, og hvem der ellers måtte være i nærheden derude? Synes hr. Carsten Andersen egentlig, at man har set noget som helst på Jagtvej, der tyder på, at man kunne løse problemerne ved at give øget selvstyre?

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Til hr. Knud Lind vil jeg sige, at jeg vil henvise til, at forespørgselsdebatten handler om, hvad man agter at foretage for at standse den stigende BZ-vold, og det har jeg taget udgangspunkt i. Det har jeg taget alvorligt. Jeg troede, at det var noget, hr. Knud Lind mente vi skulle drøfte. Derfor har vi lavet et indlæg fra SF's side, hvor vi har peget på, hvordan vi kunne standse det. Hvad er hr. Knud Lind kommet med? Hr. Knud Lind kommer med, at jeg kan læse 2.000 sider døgnrapporter. Det standser jo ingenting at læse dem. I SF ved vi godt, at der sker en række lovovertrædelser, som vi absolut ikke accepterer, men vi går ikke ind for, at vi så skal optrappe på den anden side. Nej, hr. Knud Lind – og det er måske lidt usædvanligt for Fremskridtspartiet – vi har sat os ned og tænkt os om, i hvert fald forsøgt at tænke os om og spørge: Hvordan får vi taget fat på disse problemer? Det gør vi ved at gå hen, hvor de er opstået. De er opstået dér, hvor der er en række boligproblemer. Det er det, der peges på gang på gang. At der så kommer en række andre politiske udsagn med – det gør der også en række

andre steder, hvor folk mødes, og hvor folk debatterer samfundsproblemer – er da ikke usædvanligt. Men presset på de unges boligproblemer er stort, og i stedet for den optrapning, som politiet startede allerede ved Schiønning & Arvé, da man i stedet for at gå i forhandling om at lave det om til et ungdomshus bombede dem ud med tåregasgranater, foreslår SF: Kan vi ikke se at komme i gang med nogle forhandlinger?

Så vil jeg til hr. Duetoft sige: Det går ikke godt på Jagtvej. Det er gået skidt på Jagtvej. Men der er heller ikke fra Københavns Kommunes side, fra de ansvarliges side, rakt en hånd frem; man har ikke spillet ud og spurgt: Hvordan kan vi få det til at gå bedre? Man har ikke handlet, som om de unge var ansvarlige; i stedet har man vendt ryggen til og sagt: De er ikke rigtig kloge!

Kirsten Lee (RV):

Hr. Knud Linds mange taler i dag har været præget af umådelig mange store, tomme ord og en enestående mangel på konstruktivitet, som vi jo kender så godt fra Fremskridtspartiet.

Så vidt vi har fået oplyst i Det Radikale Venstre, er antallet af BZ-uroligheder ikke større end tidligere, men der er ingen tvivl om, at den vold, der finder sted, er af grovere karakter end tidligere.

Der skal ikke her i dag herske tvivl om, at vi i Det Radikale Venstre tager afstand fra vold under enhver form. Vi finder ingen undskyldning for den vold, der udøves af BZ'ere over for politiet eller andre.

Vi er tidligere i dette Ting gået ind for højere straf for grove voldsforbrydelser, og der bliver genfremsat forslag om det.

Jeg kan ikke fordrage, når unge mennesker kun vover at demonstrere ikklædt hætter og udøver vold med hætter på. Efter vores mening burde man stå åbent frem og vedkende sig sine synspunkter, hvilket man i dette land kan gøre under fredelige demonstrationer.

Der har været røster fremme om, at politivædet skulle forbyde demonstranter at maske sig. Ifølge grundloven har vi ret til at forsamles til fredelig demonstration med eller uden hætter, eventuelt iført karnevalsudstyr. Det ønsker vi ikke at lave om på. Politiet har sanktionsmuligheder over for mennesker, som møder bevæbnede op til demonstrationer.

[Kirsten Lee]

Jeg synes også, det er nødvendigt at påpege, at trods avisomtale af den megen vold i samfundet er det kun – og heldigvis for det – en forsvindende del af den danske befolkning, der er voldelig – når vi er ædru vel at mærke; ellers er der flere.

Men hvem er de da, disse BZ'ere? Det er næppe enhver hætteklædt slagsbroder eller uromager, der smider brosten efter politiet, der kan kaldes BZ'er. Af et avisinterview forleden fremgik det, at et ungt menneske for nylig var ophørt med hf og nu oppebar bistandshjælp. Og det fremgik, at det at være BZ'er var blevet et livsindhold i sig selv for vedkommende.

En meget stor del af disse unge mennesker oppebærer bistandshjælp. De er ikke nødvendigvis sociale tabere. Det er urimeligt, at unge og raske mennesker i det her samfund kan oppebære en offentlig ydelse uden at skulle yde noget som helst til gengæld. Unge mennesker skal naturligvis have uddannelse eller arbejde, så de er i stand til at påtage sig ansvaret for at forsørge sig selv.

Der findes kommuner her i landet, hvor man ikke accepterer, at unge passivt oppebærer ydelser, og hvor man ved en aktiv indsats over for de unge har sikret, at ingen af dem overgår til langvarig bistandshjælp. Sådanne initiativer burde kunne tages mere aktivt også i de store byområder som København. Det må være muligt at tilbyde de unge relevant arbejde eller relevante uddannelses tilbud, hvis viljen i øvrigt er til stede.

At huse står tomme i lang tid, er en provokation, men det berettiger naturligvis ikke til, at unge mennesker besætter dem og i nogle tilfælde bruger dem som centre for vold.

Vi afventer, hvilke forslag Justitsministeriets arbejdsgruppe, som gennemgår problemerne med boliglovgivning og tomme huse, kommer frem til. Vi finder det derfor ikke påkrævet på nuværende tidspunkt at nedsætte endnu flere udvalg som foreslået i SF's dagsorden.

De problemer, der er, løses hverken ved større beføjelser til politiet eller ved at sætte mere politi på gaderne. Så vi kan heller ikke stemme for den dagsorden, Fremskridtspartiet har foreslået.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg kan forstå SF's og venstrefløjspartiernes

holdning til det rent anarkistiske, men jeg har svært ved at forstå fru Kirsten Lees holdning. Jeg synes, at den radikale ordfører forsøger at forfladige debatten lidt ved at stå og postulere, at man slår om sig med tomme ord.

For at det ikke bare skal være tomme ord, vil jeg gerne spørge fru Kirsten Lee: Vil Det Radikale Venstre være med til at rydde den røverrede, der hedder Christiania? Helt klart kan der svares ja eller nej. Eller hedder det stadig væk et socialt eksperiment, som det blev startet af hr. Ole Espersen?

Og så kunne fru Kirsten Lee samtidig forklare Folketingets medlemmer: Har Det Radikale Venstre ved sin indtræden i KVR-regeringen indgået en aftale om, at spørgsmålet om Christiania skal man helt se bort fra – det er fredet?

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Nu drøfter vi jo BZ og ikke Christiania i dag.

Jeg vil gerne medgive hr. Knud Lind, at Christiania ikke er noget socialt eksperiment. Hvis det er, så er det i hvert fald et socialt eksperiment, der er forfejlet, og rapporten skulle nok for længst have været skrevet. Men at gå ind for, at man bare skal rydde Christiania, er nøjagtig lige så ukonstruktivt som de ting, Fremskridtspartiet har fremsat her i dag. Det skal være konstruktive løsninger. Hvad skulle der dog komme ud af at rydde Christiania? Så flytter narkomaner, og hvad der ellers måtte være, bare til Vesterbro, og så er problemerne ikke løst. Der er nedsat en arbejdsgruppe om Christiania, og den skal arbejde videre, så der bliver en lovliggørelse.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg fik desværre ikke svar på, om fru Kirsten Lee havde indgået en aftale, da Det Radikale Venstre trådte ind i KVR-regeringen, om, at spørgsmålet om Christiania bør hvile under KVR-regeringen. Når det bør hvile, er den tidligere vedtagne dagsorden om, at det er et socialt eksperiment, stadig i kraft.

Når jeg taler om Christiania, er det, fordi det, som jeg har sagt, direkte er arnested for BZ'erne og for andre ulovligheder. Det er dér, det udspringer. Justitsministeren kan formentlig bekræfte over for fru Kirsten Lee, at man har fået

[Knud Lind]

henvendelser fra andre nordiske lande, som har påpeget det uheldige i, at Danmark opretholder en røverrede som Christiania.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi er tilbage i ordførerrækken.

Duetoft (CD):

Skal en lille gruppe uromagere kunne terrorisere hele bydele i København? Skal en gruppe unge, der åbenbart ikke kender til udtryk som tolerance og samarbejde, ødelægge det for alle andre? Skal en lille voldelig gruppe fremtvinge tendenser i vores frihedsorienterede samfund, der kan føre til krav om urimelige stramninger? Det er det, Folketinget diskuterer i dag.

Jeg vil godt takke justitsministeren for hans bevarelse af denne forespørgsel. CD er i det store og hele enige med ministeren i hans vurderinger.

Jeg må sige, at jeg synes, BZ-problemerne er et meget vanskeligt emne at diskutere. På den ene side må vi sikre, at det danske samfunds fundamentale rettigheder bibeholdes. En lille gruppe voldsmænd skal ikke kunne sætte de normer, vores samfund skal bygge på. På den anden side er der tale om en gruppe, der hverken er præget af fornuft eller evnen til at indgå aftaler. Den forstår åbenbart slet ikke grundlaget. Et samfund, hvor alle skal kunne være, er det grundlag, et samfund må fungere på.

I ethvert samfund må egoismen i en række situationer vige for hensynet til andre mennesker, og den evne besidder BZ-gruppen åbenbart ikke. Den kæmper med alle midler, for enhver pris for sit eget egoistiske behov, hvad det så end må være for et.

I begyndelsen af 1980'erne forsøgte man at skildre BZ-bevægelsen som ungdommens nye oprør, svaret på det forældede 1968-oprør. De unge var trætte af deres forældres teoretiske snakken og rejste sig over hele Europa, som der står i bogen »BZ Europa«, der udkom i 1982:

»Dagdriverne er kommet for at blive det sidste skud på den stadig mere forgrenede stamme, som den komplicerede senkapitalistiske klassesdeling udgør.«

Og et andet sted står der:

»Denne gang er det et arbejdsløst teenagerproletariat, der revolutionerer.«

Man opfattede BZ'erne som et romantisk revolutionstog. Nok tog de udgangspunkt i boligproblemer, men alle de såkaldte eksperter var enige om, at BZ-målet var et opgør med dommedagsprofetierne, hvad enten det drejede sig om det kapitalistiske samfund, om økologien eller om krigsfrygten.

Denne tro på, at BZ'erne var revolutionens virkelige stødtropper, fik folk i mange forskellige stillinger til at støtte bevægelsen. I ministerielle rapporter om ungdommen betegnedes BZ'erne som den egentlige nyskabelse blandt unge, de, der bragte fornyelsen og nytænkningen. Ja, det kan man jo så se resultaterne af i dag.

Medierne og specielt CD's kæphest, Danmarks Radio, gjorde dem til helte. Jeg forsøgte i Radiorådet i 1982-1983 at finde ud af, hvordan det kunne være, at Danmarks Radios medarbejdere altid kunne være på den modsatte side af barrikaderne af den, som politiet var på.

F.eks. var det i Mekanisk Musikmuseum lykkedes en medarbejder med mikrofon at sende direkte udsendelser inde fra huset, som politiet altså ikke havde midler nok til at kunne komme ind i. Jeg kunne ikke få noget svar på, hvorfor det var sådan, og det var mere forunderligt, eftersom det var en såkaldt spontan demonstration. Spontaniteten var åbenbart godt planlagt.

Hele denne sympatibølge gav sig også udslag i, at bare tre BZ'ere stillede sig op i en baggård på Nørrebro, så stod der en hel række mennesker fra medierne og ventede på at få udtalelser og se »action«.

Aviserne kæmpede om BZ'erne. Vi har avis-historier, der fortæller, at på Rådhuspladsen var der flere journalister, end der var BZ'ere, sådan at man nærmest måtte trække et nummer for at få lov til at interviewe BZ'erne. Så stor var medieinteressen altså.

Alle disse ting er med til at skabe baggrunden for BZ-bevægelsen, og det gav dem mod til hver gang at gå et skridt videre i konfrontationen med samfundet.

Nu er vi så, hvor vi er i dag. Konfrontationen har nået et niveau, hvor folkevalgte er nødt til at sige stop.

Jeg vil godt her rose Københavns Kommune, der trods alt har rakt hånden frem til BZ'erne. De har gjort det i den forvisning, at BZ-bevægelsen stadig væk tog udgangspunkt i boligsituationen. Man har foræret BZ'erne bl.a. ung-

[Duettff]

domshuse. Man har talt for samarbejde, og man har talt for dialog.

Og hvilken betaling har Københavns Kommune så fået? Betalingen var såmænd overfald på overborgmesteren på en helt uacceptabel måde. Betalingen var f.eks., at huset på Jagtvej er blevet et center, hvorfra uro og ødelæggelser udgår. Og betalingen er ved at blive, at beboere f.eks. på Nørrebro, der oprindeligt var positive over for BZ-bevægelsen, nu taler om at lave egne corps, der skal imødegå volden. Det er en udvikling, der vil være utrolig tragisk, men jeg kan godt forstå reaktionen hos de mennesker, der virkelig føler sig truede i deres hverdag af unge, der ingen andre spilleregler følger end deres egne.

Når man skal BZ-volden til livs, er der ingen patntløsning. Meget drejer sig om oplysning og holdningsændring.

Når man f.eks. fastholder, at BZ-bevægelsens deltagere er fattige, ulykkelige unge fra København, så er det ganske simpelt ikke rigtigt. Adskillige udtalelser fra BZ'erne selv viser, at det er unge, der stammer fra Københavns omegns velstillede kvarterer, der danner kernen. Jeg tror det gerne. Jeg har boet så mange år i København, at jeg ved, at byens egne unge og beboere generelt ikke har nogen som helst lyst til at ødelægge den by, de elsker så højt. Nej, det er unge, der i øvrigt stiller meget urealistiske krav til bopæl, der er kommet ind til byen, sikkert ofte – det vil jeg gerne medgive dem – fordi der er familiemæssige problemer hjemme.

Her er det, det første holdningsskift bør ske. Børn er ikke brugsgenstande. Vi må forsøge at få mennesker til at prioritere de to huse og de to både og alt det andet, de vil have, lavere end børnene. Det er ikke nok at stikke et barn nogle penge hver dag og så tro, at det er lykkeligt. Vi skal have genskabt det familiesammenhold, der nu i en årrække har været umoderne. Det er oplevelsen af sammenholdet og fællesskabet i familien, der opdrager til tolerance. Det gør det pseudofællesskab, de såkaldte BZ-grupper har i de besatte huse, ikke.

For det andet må holdningen til politiet ændres. Politiet er til for at beskytte de lovlidige. De gør deres arbejde godt, og det skal de roses for. Politiet er af samfundets folkevalgte blevet sat til nogle opgaver. De skal løse disse opgaver på den mest effektive og nænsomme måde. Og nænsomheden kan såmænd godt bestå i, at

man tager et opgør i stedet for at klatte det væk til ingen verdens nytte.

Men når politiet så har forsvaret vores demokratiske samfund, skal de ikke stå til offentlig spanking. Så skal tv-stjerner og andre personligheder ikke drive gæk med alt og alle ved at rette kritikken af konfrontationerne mod politiet i stedet for mod BZ'erne. Politiet skal mærke, at de gør en vigtig og påskønnet indsats, når de beskytter almindelige menneskers frihed og liv.

For det tredje må romantiseringen af volden og BZ'erne holde op. I folkeskolen er CD imod politiske holdningspåvirkninger, men vi har altid støttet, at skolen skal indgive børnene forståelse for respekt for andres liv, andres meninger og andres ejendom. Med denne ballast bliver man vanskeligere forført af nogle få voldelig aktivister. Disse holdningsændringer skal til.

På det helt aktuelle og konkrete plan er der i den aktuelle debat stillet flere forslag. CD er enige i, at man stadig skal fjerne de formelle baggrunde for BZ-bevægelsen. Det vil sige, at man skal løse en del af problemerne omkring de tomme huse i storbyerne.

Maskeforbud ved demonstrationer har også været nævnt. Umiddelbart lyder det logisk. Vi skal alle have ytringsfrihed i vort samfund, men det kan godt være et af kravene for at ytre sig, at man skal stå ved det, man gør, og være sig selv bekendt. Når jeg alligevel godt vil moderere synspunktet en lille smule, er det ikke ud fra principiel modstand, men fordi jeg gerne vil spørge justitsministeren, om politiet i praksis kan definere, hvad en maske er, uden at det går ud over folk, der i fredeligt ærinde bærer udklædning. Vil et maskeforbud ikke blot være noget, der gør politiets arbejde endnu vanskeligere? Det vil jeg gerne spørge om.

Endelig skal jeg ikke lægge skjul på, at CD varmt støtter Københavns Kommune, hvis de finder på at lukke ungdomshuset på Jagtvej. CD mener, at kommunen har vist fleksibilitet for at få en dialog i gang. Men når man vælger vold for voldens skyld eller for at smadre en politimand, er man gået for langt. Jeg er her i den for CD underlige situation, at jeg er enig med Ekstra Bladet, der den 14. maj i lederen skriver:

»Som tingene udvikler sig, skal man have en ualmindelig venstresnoet hjerne for at kunne påstå, at BZ'ernes kamp har noget som helst at gøre med bolignød og mangel på værelser og

[Duetoft]

lejligheder til en rimelig leje. Sådan startede BZ-bevægelsen, men aktionsformerne bliver mere og mere militante, og møtrikkerne i BZ's slangebøsser større. Ingen, der har været nær på begivenhederne i København, kan påstå, at politiet provokerer. Derimod optrapper BZ'erne, og meningen er åbenbart at fremprovokere en situation, hvor der kan blive tale om sårede og døde på begge sider.«

Og videre skriver Ekstra Bladet:

»Hvis BZ'erne tror, de på denne måde kan gøre Danmark revolutionsmodent, har de læst for mange tegneserier og for meget marxistisk revolutionsteori, men for lidt historie med op-tælling af de forgæves ofre.«

Jeg vil godt slutte med at sige, at de fleste menneskers tålmodighed er ved at slippe op. Jeg oplevede i går, hvor jeg talte med et af medlemmerne i CD's kommunalgruppe i København, en pige, der normalt er præget af et meget socialt, moderat og afbalanceret syn på tingene, et medlem, der fører politik ud fra en dyb kærlighed til byen København. Hun sagde direkte: Indstillingen hos os, der har noget med kommunalpolitik at gøre, er, at vi vil af med den flok voldelige anarkister. Dertil er vi nået.

Mange tænker som hende. Jeg håber, denne debat kan være med til, at konfrontationen ikke flytter over, så vi ser voldelige konfrontationer mellem beboere og BZ'ere, for så er vi først ude i den virkelige katastrofe.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det store spørgsmål er: Hvorfor bliver man BZ'er? Der er ikke nogen, der kan godtage det. Alle er imod det. Men hvorfor bliver disse unge BZ'ere?

Der er nok ingen tvivl om, at det er startet i København, som det også er sagt. Man manglede boliger, og så stod der tomme huse. Københavns Kommune var nok for sen til at få dem gennulejet. Og så tog man dem. Så har det udviklet sig gennem tiden, sådan at der med hensyn til det, der begyndte med et eller andet formål, i dag måske er helt, helt andre grunde til, at man er med i det.

Derfor tror jeg, at skal man løse problemerne, er det simpelt hen en nødvendighed at finde ud af, hvorfor man er BZ'er og gå ind og løse de problemer. Man kan selvfølgelig godt starte med at slå hårdt ned, og det mener jeg også man skal til en vis grad. Jeg synes, at justitsministe-

ren på en god måde sammen med politiet har formået at hindre de helt store ulykker, og det skyldes ikke mindst politiets indsats. Derfor skylder vi også politiet at give dem al den opbakning og alle de muligheder, vi overhovedet kan.

Det er vigtigt, at vi sørger for, at børn og unge får et godt og et positivt forhold til politiet. Vi hørte hr. Knud Lind citere heroppefra, hvilke ord man bruger om politiet. Det er fantastisk sorgeligt, at noget sådant kan siges, når vi selv som borgere er med til at lønne dette politi, for at de skal varetage nogle opgaver for os, sikre lov og orden og meget andet. Så er vi også forpligtet til at give dem nogle arbejdsvilkår, der ikke i unødigt grad sætter liv og lemmer på spil, og det må vi vel sige er sket. Ikke mindst i den senere tid er mange kommet til skade, og meningsløse ting finder sted. Men hvem står med ansvaret?

Fra Kristeligt Folkepartis side er vi ikke i tvivl om, at vi bliver nødt til at gå dybere ind i problemet og se på, hvordan og hvorfor det opstår. Og vi vil naturligvis, som også nævnt af CD's ordfører, fremhæve mange ting, bl.a. familien, den opløsning, der har fundet sted, de normer, der ikke længere er, at man ligesom føler, at man skal være en slags pirater, vise heltemod ved at turde gå imod politiet og det offentlige.

Jeg synes også, at vi måske i en lang periode har bedømt det alt for mildt. Vi har været alt for blødsødne. Næstekærlighed og omsorg har ikke noget med blødsødenhed at gøre. Hvis man virkelig skal hjælpe disse unge effektivt, så må man sætte ind over hver enkelt ung og finde ud af, hvorfor han eller hun er havnet her, og se på: Hvad kan vi gøre? Og ikke nok med at vi skal se på, hvad kan gøres. Vi må også forlange, at noget bliver gjort. Det er en nem måde at løse problemer på bare at lade stå til og udbetale lidt bistandshjælp og så håbe på, at alting går.

Jeg er enig med den ordfører, der sagde, at ingen ung bør gå arbejdsløs, ingen ung bør have bistandshjælp, helst heller ikke nogen lidt ældre. Man bør være forpligtet til at hjælpe disse unge, og vil de ikke ind i arbejde eller uddannelse, må de, hvis de vil have noget fra det offentlige, pålægges nogle opgaver.

Der er nogle, der siger, at lediggang er roden til alt ondt. Jeg tror, at meget af det, der finder sted omkring BZ-bevægelsen, også er et spæn-

[Inger Stilling Pedersen]

dingsmoment. Man hører meget, meget ofte, når unge har været indblandet i kriminalitet, at det egentlig ikke var for pengenes skyld, de kommer måske fra et velstillet hjem, men de savner spænding i tilværelsen, og det kan de så få afløb for her. Derfor ser man ofte, at de situationer, der opstår, som vi så kan være imod, udvikler sig ved, at uheldige elementer, eller hvad vi skal kalde dem, blander sig i det, og det bliver til noget, som man ikke længere kan styre, og ender i vold og andre uhyggelige ting.

Vi synes også fra Kristeligt Folkepartis side, at fjernsyn, at presse burde tage langt skarpere afstand fra det. Vi synes, det er forkasteligt, at man laver interview med hætteklædte mennesker, der ikke tør stå frem og vise, hvem de er. Det er forkert, at man altid er på pletten for at vise de grusomste voldsomheder i stedet for at finde ud af, hvad vi egentlig kan gøre måske i samarbejde med politiet, som ikke er en eller anden frygtelig ting, men vores alle sammens medarbejdere i denne sag.

Det er altid frygteligt, når sådan noget finder sted, og hver gang man hører om det, selv om man måske sidder fjernt fra det, trygt og godt i Jylland og ikke har det på så nært hold, føler man alligevel med de mange mennesker, der bor i områderne, med de politifolk, hvis liv og lemmer skal sættes på spil i den sag, og spørger sig selv: Er det nu også nødvendigt? Kunne den konfrontation være undgået?

Hvis man er ude på vold for voldens skyld og ballade for balladens skyld, så er det meget svært for politiet, og så skal politiet igen være den, der viser meget stor tålmodighed, kræver man, og det mener vi også. Men hvor stor tålmodighed kan man kræve? Hvor meget kan man forlange af et menneske, der står i en måske livstruende situation, og sige til det, at det skal bevare hovedet koldt?

Derfor er det vigtigt, at vi alle sammen er med til at bakke op omkring politiet. Jeg tror, at den lovgivning, vi har, i og for sig er god nok, hvis man ellers praktiserer den godt.

Det at øve vold er noget, som fjernsynet og mange videofilm og andre ting lægger op til. Vold er blevet noget dagligdags, og det kan vi alle sammen være med til at bekæmpe i vores hjem, i skoler, i ungdomsorganisationer, hvor det finder sted. Vold er ikke noget, man bruger til at løse sine problemer eller skabe spænding med. Det går altid ud over nogle andre og kan

ikke accepteres. Man må for alvor sætte ind på, at det ikke er acceptabelt, men det kræver altså en holdningsændring, også hos de voksne mennesker. Det er de voksne, der er forbilleder i det samfund, de unge lever i i dag.

Man kan også nævne alkoholproblemerne, hvor mange i en situation med alkohol bliver voldelige og gør ting, de ellers ikke kunne gøre.

Det store spørgsmål for os, ikke alene for Kristeligt Folkeparti, men for os alle i Folketinget, er ikke, hvor mange store ord vi kan bruge i dag, men hvordan vi får standstid disse ting effektivt. Det gøres efter vores mening kun ved, at vi sætter ind over for det enkelte menneske, over for den enkelte BZ'er, og ikke tolererer en sådan optræden, men prøver på at se, hvordan man i hvert enkelt tilfælde skal hjælpe den unge ud af den situation, vedkommende er kommet i.

Vi mener altså ikke fra Kristeligt Folkepartis side, at det udelukkende er et spørgsmål om boliger. Det har det været i starten, og det kan det også være nu for nogle få af dem, og der er gjort meget både fra kommunens og fra Boligministeriets side for at løse de problemer. Vi kommer ikke uden om, at mange deltager for voldens, for spændingens skyld, og det må ikke tolereres. Vi må være med til at sikre, at politiet får så gode arbejdsvilkår, at de ikke skal løse nogle umulige opgaver. Det skal være Kristeligt Folkepartis håb og ønske, at vi virkelig vil sætte ressourcer af til det og ikke bare bruge store ord.

Leif Hermann (SF):

Socialistisk Folkeparti har ikke i vores ordførerindlæg ved hr. Carsten Andersen forholdt sig til de væsentlige retssikkerhedsmæssige problemer, der også er forbundet med BZ-problematikken, og det skal jeg så gøre.

Den betonagtige uforstand, der præger myndighedernes opfattelse af BZ'ernes krav om boliger og deres ønske om at tage hånd om deres egen hverdag, fører selvfølgelig over i en risiko for, at en helt tilsvarende mangel på forståelse og besindighed gør sig gældende, når ordensmagten bliver sat til at feje op efter kombinationen af BZ'ernes utålmodighed og Weidekamps magtarrogance.

Der udvikler sig unægtelig særdeles kritiske tilstande i de konfrontationer, vi har set, hvor de gældende regler for politiets virksomhed

[Leif Hermann]

gang på gang tilsidesættes. Den slags ting er godt mediestof, og de mediebevindte BZ'ere forstår selvfølgelig også at udnytte det og bruge det som begrundelse for yderligere militarisering af deres aktioner. Det resultat, vi ser, er en glidende optrapning til et niveau, hvor katastrofen når som helst kan indfinde sig.

Hvad der bestemt ikke gør det bedre, er, at nu er det tilsyneladende ikke engang nødvendigt, at BZ'erne har foretaget sig noget, der gør en politiindsats påkrævet. Politiet kan nu helt af sig selv, af egen drift drage i felten mod BZ'erne. Det har vi fået et meget godt eksempel på i den såkaldte Teglgårdstrædeaktion den 13. maj.

Denne aktion drejede sig om, at BZ'erne havde forladt ejendommen. Politiet var ikke blevet bedt om at rydde ejendommen. Ikke desto mindre lukkede politiet Teglgårdstræde, fangede BZ'erne i en fælde, og de af os, der har set den videooptagelse – der blev faktisk foretaget en temmelig grundig filmning af hele forløbet i Teglgårdstræde – måtte konstatere, at det, vi her var vidne til, var politiets private afstraffelse af nogle mennesker, de ikke brød sig om.

Det er helt åbenbart, at en sådan fremfærd fra politiets side ikke medvirker til at skabe afspænding af de situationer, der er så opkøgte. Det er klart, at den adfærd fra politiets side og de svar, som justitsministeren har givet på spørgsmål, der er stillet i Retsudvalget, fører til yderligere diskussion af, hvor vidt politiet kan tillade sig at gå.

Men det, der for os er afgørende, er, at når der skal føres krig, er der to parter, og så længe begge parter er lige opsat på at stå fast, så er der kun den fortsatte optrapning i sigte. Derfor gælder det om, indtil vi har fundet en løsning på selve kerneproblemet, at finde nogle spilleregler, der er egnede til at afspænde de opkøgte situationer. Det er vi ganske enkelt nødt til af hensyn til de politifolk, der er udkommanderet til eventuelt at blive beskadiget, men selvfølgelig også af hensyn til de BZ'eres liv og helbred, som selvfølgelig er lige så værdifuldt som politiets.

Men vi skylder også retssikkerheden den respekt, der ligger i, at gældende regler ikke overtrædes af de myndigheder, der er sat til at påse deres overholdelse. Derfor burde en husbesættelse kunne indledes med en forhandling mellem de ansvarlige politifolk og BZ'erne. Der

burde kunne spilles med åbne kort, således at de nødvendige samtalekanaler holdes åbne og derved begrænser det, der kaldes BZ-volden.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var hr. Leif Hermanns sidste ord, der lød lidt mærkeligt: En husbesættelse bør indledes med en forhandling, altså ulovlighederne. Der skal forhandles med dem først.

Hvis nogle mennesker finder ud af, at de vil lave et bræk, så skal politiet altså, lige inden de påtaler deres ulovligheder, indlede nogle forhandlinger, om de nu ikke kan lade være. Eller hvordan mener hr. Leif Hermann?

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Hr. Knud Lind! Det, jeg skal forholde mig til, er virkeligheden, og jeg går ud fra, at vi ikke har set den sidste husbesættelse endnu. Vi har ikke løst de problemer, der ligger til grund for BZ-bevægelsens virksomhed, og vi må forudse, at der fortsat skal udkommanderes politi til at rydde besatte ejendomme.

Her er ikke tale om, at vi ser væk fra, at politiet har en opgave, som politiet skal løse, når politiet er blevet bedt om at sætte folk ud af de pågældende ejendomme. Det drejer sig udelukkende om fremgangsmåden, at sikre, at fremgangsmåden er af en sådan karakter, at vi ikke står over for konfrontationer, der i de mest katastrofale situationer kan blive livstruende for dem, der deltager i dem.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.01

Mødet genoptaget kl. 13.15

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Må jeg indledningsvis sige, at jeg er ganske enig med de ordførere, som i denne debat om

[Boligministeren]

BZ-vold – for det er jo det, forespørgslen drejer sig om – har givet udtryk for, at BZ-bevægelsen og de aktioner, denne bevægelse foranstalter, intet har med boligforhold at gøre. Jeg fandt det i alle tilfælde personlig meget interessant at få at vide, at af de 20-30 såkaldte beboere i Rymsgade i sin tid var kun 3 – jeg gentager: kun 3 – anmeldt i folkeregisteret på denne adresse. Så det har næppe været bolignøden, der var det fremherskende element.

Baggrunden for, at jeg vil komme med nogle boligpolitiske oplysninger, er derfor ikke selve forespørgslen, men det konkrete spørgsmål, som hr. Ole Espersen og hr. Carsten Andersen stillede til mig, nemlig hvad der var sket med den såkaldte boligfond.

Inden jeg besvarer dette spørgsmål, vil jeg dog gerne gøre opmærksom på, at der under forskellige borgerlige boligministre er gjort en meget betydelig indsats for at skaffe flere ungdomsboliger. I perioden 1982-85 var kvoten for ungdomsboligbyggeriet således på 2.000 værelsesenheder. Kvoten blev i 1986 sat op til 2.500 enheder. Den blev i 1987 yderligere forhøjet til 3.000 og er nu her i 1988 yderligere forhøjet og er på 3.500 enheder.

Jeg kan måske bare for at give baggrunden for, hvor meget dette betyder, anføre, at fra midten af 1970'erne og frem til 1982 blev der kun opført ca. 300 – man hørte rigtigt: – ca. 300-ungdomsboliger, og i samme periode steg antallet af unge mellem 16 og 24 år med ca. 40.000.

Det, der her er tale om, er naturligvis de i alle henseender lovlige ungdomsboliger, dvs. de boliger, der overholder lejelovgivning, bygningslovgivning, brandreglementer osv.

Men så blev det jo i maj 1987 vedtaget i forbindelse med en ændring af byfornyelsesloven, at der som en forsøgsordning – og jeg vil gerne gentage, at der var tale om en forsøgsordning – skulle oprettes en fond, som skulle prøve, om det var muligt at skaffe en form for alternative boliger, idet fondens formål var ved køb, lån og/eller leje af egnede beboelsesejendomme at fremskaffe boliger af en sådan standard, at de kunne anvendes som midlertidige boliger til unge.

Denne fond skulle administreres af en bestyrelse på 3 personer, og vilkårene var, at staten indskød – hvad vi også gjorde – i alt 5 mio. kr., og så skulle fondsbestyrelsen derudover søge at

rejse yderligere midler f.eks., fra fonde, institutioner, private osv.

Arbejdet i bestyrelsen er – og det vil jeg meget gerne beklage – desværre ikke kommet i gang. Det skyldes bl.a., at denne fond i en periode ikke havde en fuldtallig bestyrelse, og at dens vedtægter derfor ikke har kunnet endeligt vedtages.

Jeg ved, at der har været afholdt såvel nogle bestyrelses- som nogle arbejdsmøder med henblik på bl.a. at klarlægge fondens forhold til anden lovgivning – det er jo ret komplicerede forhold, der er tale om her – ligesom man skulle prioritere sin indsats. Men jeg må erkende, at ud over en enkelt kontakt vedrørende en konkret ejendom har der ikke udadtil været nogen initiativer.

Det vil jeg gerne have en nærmere forklaring på, og jeg vil derfor udbede mig en samtale med bestyrelsen, så vi kan få gang i arbejdet og dermed konstatere, om den udstrakte hånd til unge, som i en kortere tid måtte ønske en form for alternativ boform – og det er jo det, der er forsøgsordningens indhold – vil blive modtaget i den ånd, den er givet.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

På et afgørende punkt har det her været en god debat, og det er det afgørende. Alle ordførere har taget afstand fra BZ-aktionerne i den form, de foregår. Man kan jo selvfølgelig tilføje: Hvordan skulle det være andet? Fordi dette Ting må selvfølgelig være modstander af alt, hvad der hedder vold og minder om vold, og må også være modstander af, at nogle prøver på at tage sig selv til rette med voldelige midler.

Alligevel vil jeg sige, at selv om man kan opfatte det som en selvfølge, at alle ordførere i dette høje Ting tager afstand fra noget sådant, så mener jeg alligevel, at det har en positiv betydning, at man faktisk gør det. Det har betydning for dem, der har opgaven, og som gerne vil hindre, at alt det går ud over fredelige borgere, når man nu engang har den opgave i et samfund at sikre lov og orden.

Derfor forstår jeg da også med de udtalelser, der er fremkommet her, at politiet ikke alene har ret, men pligt til at sikre borgerne ordentlige forhold, hvor de end bor i denne by, og også andre steder i landet – men det har jo i særlig grad været et hovedstadsfænomen – og at politiet dermed har fået den opbakning, som politi-

[Justitsministeren]

et selvfølgelig har behov for at have i en situation, hvor der opstår mange opgaver for dem, som de ikke bryder sig om, men hvor de er nødsaget til at reagere.

Derfor synes jeg, at debatten har haft et godt formål. Om det så har været forespørgernes mening, det kan man håbe på, men jeg synes ærligt talt ikke, at hr. Knud Lind var den, der bidrog mest til det ved sit indlæg. Hr. Knud Lind kom med et indlæg om alle disse grundlovsovertrædelser, som han påstod der var, og ethvert barn i hvert fald i 7. klasse vil vide, at det var noget vrøvl, det, der blev sagt.

Jeg synes ikke, hr. Knud Linds indlæg var præget af den store klogskab. Men nu er det måske heller ikke et emne, der interesserer hr. Knud Lind så meget, så derfor skal jeg ikke gå nærmere ind på det. Jeg vil bare sige, at der altså – ønsket eller ikke ønsket fra forespørgernes side – er opnået dette væsentlige, som jeg har fremhævet, og det synes jeg er det centrale.

Så er der jo fremsat to dagsordensforslag. De er fremsat af de to partier, der ved deres ordvalg vel adskiller sig i væsentlig grad fra det, der er sagt af de øvrige ordførere.

Hr. Knud Lind ønsker, at man skal vedtage, at der skal skabes det fornødne lovgrundlag. Er det nu rimeligt, efter at jeg har sagt og har fået tilslutning til, at man synes, det er fornuftigt, at vi prøver på at klare hele spørgsmålet om disse ejendomme, der står ledige og derfor har en tiltrækningskraft? Jeg synes det ikke. Jeg synes ikke, det er tidspunktet, hvor vi har behov for en sådan dagsorden, for det, der er sagt med den, er jo allerede opfyldt i svaret, som hr. Knud Lind selvfølgelig ikke kunne kende på forhånd, men det er jo angivet.

Så mener jeg i øvrigt heller ikke, at hr. Knud Lind med sin motivering i sin tale har givet Folketinget et samlet grundlag for, at en dagsorden fremsat af ham er det, der skal være det dirigerende i hele spørgsmålet om BZ'erne.

Vedrørende hr. Carsten Andersens dagsordensforslag vil jeg gerne sige, at dér synes jeg det samme gælder. Hvilket behov har vi for et udvalg på 9 medlemmer på et tidspunkt, hvor vi erkender, at der er nogle områder, vi skal klarlægge noget bedre, og som giver grundlag, antager vi, for visse lovgivningsinitiativer til efteråret?

Vi må også sige i forbindelse med nogle af de synspunkter, hr. Carsten Andersen kom med,

at en ikke uvæsentlig del af det, hr. Carsten Andersen kommer med vedrørende de unges forhold, jo nu med den opbygning, vi har, er noget, der er placeret hos kommunerne, og det kan vel ikke være særlig fordelagtigt, hvis et folketingsudvalg skal beskæftige sig med dette, der i nogen grad i hvert fald må påhvile kommunerne.

I øvrigt har jeg kun én bemærkning til hr. Carsten Andersen, der sagde, at han er enig i det mål, BZ'erne kæmper for. Jeg håber, at det er med modifikationer, det er ment – at det er det mere principielle – og jeg forstår, at den afstandtagen, hr. Carsten Andersen også havde til BZ'ernes metoder, bevirker, at når der tales om, at man kan være enig i BZ'ernes mål, så dækker det ikke de desværre talrige udtalelser, vi har fået fra BZ'ere om, at det, de ønskede med deres aktioner, var noget samfundsstyrtende og angreb på politiet. Hvis det er tilfældet, javel, så er det ikke hovedsagen i det, vi drøfter her, der er diskussionerne imellem os, det er vel nogle forskellige opfattelser af samfundet og samfundets opbygning, og her ved vi, at der kan være forskelle mellem SF og det, jeg repræsenterer.

Så er der kun tilbage et spørgsmål, som flere beskæftiger sig med, nemlig om maskeringen. Jeg kan helt give tilslutning til, hvad der blev sagt. Det er jo yderst mærkværdigt, at nogle, der vil tiltrække andre – sådan må man forstå det – for deres opfattelse, gemmer sig. Det er i sig selv uanstændigt.

Jeg synes, at hr. Duetoft sagde en rigtig ting, da han sagde: Jamen hvis man nu gennemfører direkte forbud imod, at man maskerer sig eller klæder sig på den og den måde, vil det så ikke give politiet endnu større vanskeligheder? Jo, det tror jeg egentlig. Hvis politiet skal gå rundt og undersøge, hvordan folk er påklædt, om de dækker sig til på den ene eller den anden måde, så kommer vi let over i det plan, som vi ellers kan undgå, at vi giver politiet nogle opgaver, hvorom man er tilbøjelig til at sige, at det ikke rigtig er noget for voksne mennesker, og navnlig med den betydningsfulde opgave, de har, at gå rundt og undersøge.

Jeg vil også gerne sige i forbindelse med det, der er fremført, at jeg har givet et svar, som hr. Knud Lind sikkert har modtaget, på et skriftligt spørgsmål, jeg fik om denne gamle politivedtægt fra 1688. Den var gældende, det er rigtigt,

[Justitsministeren]

indtil 1968; så blev den ophævet af Borgerrepræsentationen.

I forbindelse med den debat, der har været i nogle aviser, er der også forskellige fra universiteterne, der er gået ind i sagen, men formålet med denne gamle politivedtægt var ikke at skabe et retshåndhævelsesmiddel, det var faktisk moralsk begrundet: man ville fastsætte, hvordan folk skulle være klædt på eller ikke være klædt på. Derfor forstår jeg udmærket, at Københavns Borgerrepræsentation i 1968 ophævede den. Man gjorde det med en bemærkning, jeg gerne vil citere fra mit svar til hr. Knud Lind. Man sagde, at »da hensynet til velanstændighed var tilstrækkeligt tilgodeset ved andre bestemmelser i politivedtægten, og da der ikke herudover var behov for forbud, som griber ind i borgernes naturlige ret til frit at vælge deres egen klædedragt«, så ophævede man bestemmelsen.

Jeg må sige, at jeg er meget enig med Borgerrepræsentationen i den opfattelse. Jeg synes, at man så lidt som muligt skal blande sig i folks klædedragt. Vi kan så diskutere, om der er behov for at gøre noget her på anden vis, men jeg har altså gerne villet sige, at den gamle politivedtægt drejer sig om noget ganske andet end det, der diskuteres i denne forbindelse.

Så bare vedrørende Christiania. Jeg skal så lidt som andre ved denne lejlighed tage debatten op om Christiania, som det er, men jeg vil gerne sige til hr. Knud Lind, at det, vi diskuterer i denne forbindelse, er retshåndhævelsen i forhold til Christiania, og dér er ikke sket nogen ændringer. Hvis der begås kriminalitet på eller i Christiania, hvis man foretager noget fra Christianias beboeres side, der går ud over andre borgere, så er det politiets enkle og klare pligt at gribe ind. Der er ingen ændring vedrørende retshåndhævelsen.

Det andet vedrørende Christianias forhold, nemlig spørgsmålet om, i hvilken form det kan fortsætte, kan vi jo vende tilbage til ved en anden lejlighed. Men det centrale er, at politiet selvfølgelig har en opgave dér som alle andre steder her i byen og her i landet, og at det er politiets opgave at angribe det ulovlige, og sådan vil det fortsat være.

Knud Lind (FP):

Allerførst vil jeg tage det sidste, ministeren nævnedes. Jeg vil gerne gøre ministeren op-

mærksom på, hvis ministeren ikke er klar over det, eller hvis ministeren måske ikke kunne høre, hvad jeg sagde, at som bekendt er Christiania én stor husbesættelse og en forløber faktisk for husbesættelserne – og Christiania er jo godkendt af Folketinget, den er ikke godkendt ved lov, den er godkendt ved nogle dagsordener som et socialt eksperiment; det var hr. Ole Espersen, der stod i spidsen for det. Og nu påstår ministeren, at nu skulle der være lov og orden i Christiania! Jeg kan således forstå – ellers må ministeren korrigere, for jeg vil godt stille det som et direkte spørgsmål – at alle disse ting vedrørende momsbetaling, afgifter osv. har justitsministeren fået lovliggjort. De betaler til tiden derude, husleje osv. Jeg synes, det er meget rart at vide, det er blevet så lovligt derude, for vi har jo hørt, at andre nordiske lande har klaget til justitsministeren over, at det er arnested for salg af hash og andre ting, men jeg kan forstå på ministeren, at det er fuldstændig forbi. Nu er det den rene, lovlige idyl i Christiania, og det glæder mig da meget; ellers må ministeren rette sine ord lidt.

Ministeren sprang lidt hurtigt over spørgsmålet vedrørende BZ'ernes maskering. BZ'ernes maskering har kun ét formål: at de hætteklædte BZ'ere skal kunne undgå genkendelse og stafforfølgning for de forbrydelser, som de i demonstrationsfrihedens navn udøver. Frygten for at blive registreret af politiets kameraer mener jeg er helt ubegrundet. Hvis BZ'erne ikke foretager sig noget ulovligt, har man jo heller ikke nogen grund til at lave nogen optagelser. I øvrigt vil de blive destrueret, så det vil være helt ubegrundet.

Det er rigtigt - jeg har også nævnt det - at der i Danmark har været en tradition for maskeforbud, der har været gældende i 280 år. Men jeg er bare ikke enig med ministeren i, at det nu pludselig skulle laves om til, at det nærmest var deres påklædning, det drejede sig om. Jeg er ikke sikker på, at ministeren så har læst det rigtigt, for det, der var et forbud imod, var først og fremmest at vise sig maskeret og formummet eller sværtet. Hvis ministeren går tilbage i det store nordiske leksikon, så vil ministeren opdage, at ordet »formummet« faktisk dækker én, som ønsker at skjule sin sande identitet og som følger deraf kan begå nogle ugerninger under det skjul.

[Knud Lind]

Derfor har det ikke noget med fastelavn eller noget andet med påklædningen at gøre. Det er ganske enkelt det, at der formentlig var en justitsminister på det tidspunkt, som var mere klarsynet, og som ikke ønskede, at der skulle begås ulovligheder maskeret, således at man ikke kunne opklare sagerne.

Så vil jeg godt sige til justitsministeren, at jeg mener, at Danmark i lighed med Vesttyskland bør indføre et maskeforbud, og det kunne man eventuelt gøre i straffeloven – man kunne også gøre det i den stedlige politivedtægt, det ville være meget nemmere – således at besiddelse af maske under en demonstration kunne straffes med bøde og brug af masken kunne straffes med fængsel i indtil 1 år. Jamen sådan er det jo indført i Vesttyskland, hr. minister, så det er jo ikke noget helt unormalt, der kommer ind her.

Jeg mener også, at man bør indføre skærpede regler vedrørende kollektivt strafansvar for husbesættelse og deltagelse i ulovlige demonstrationer, der udarter til opløb. Det var derfor, jeg nævnte § 80 for ministeren. Det var ligesom for at få skilt det ad: Hvad er en lovlig demonstration, og hvad er et gement opløb og gadedeterror?

Jeg har ikke fået svar på de spørgsmål. Det kan være, de ligger i mit rum, men jeg har ikke set dem, hr. minister. Men der var et andet spørgsmål, som ministeren måske gik lidt let uden om. Det kan jeg også godt forstå at ministeren måske ikke var så glad for, men det kan jo også godt være, at ministeren har glemt det. Hvor mange politifolk er kommet til skade i 1987-88 under deres arbejde i forbindelse med BZ-demonstrationer og ulovlige husbesættelser samt BZ-overfald på politifolk under deres almindelige polititjenesteforretninger, og hvor store er de materielle ødelæggelser på offentlig og privat ejendom?

Det er muligt, ministeren har glemt det spørgsmål, men for dansk politi og for borgerne i København vil det være på sin plads at få at vide, hvad det er, ministeren sidder overhørig, og hvor store følgeskaderne er af, at ministeren sidder tingene fuldstændig overhørig.

Jeg vil godt takke den konservative ordfører, fru Grethe Fenger Møller, for den gode og saglige ordførertale, som fru Grethe Fenger Møller holdt på Det Konservative Folkepartis vegne. Den var en justitsminister værdig. Desværre var der en verden til forskel mellem fru Grethe

Fenger Møllers indlæg og justitsministerens, så de skulle måske have byttet om. De har måske forbyttet talerne, det ved jeg ikke. Man skulle faktisk ikke have troet, at de var medlemmer af samme parti. Det kom først frem, da den konservative ordfører på trods af sit meget kontante indlæg i debatten her i dag alligevel ikke kunne stemme for et dagsordensforslag, som er fremsat af Fremskridtspartiet.

Fru Grethe Fenger Møller vil ikke pålægge ministeren hans helt indlysende ansvar som justitsminister, nemlig at skabe det fornødne lovgrundlag, som kan bringe BZ-urolighederne til ophør. Man ønsker ikke at støtte politiet i dets arbejde med at opretholde sikkerhed, fred og orden. Så kan man jo spørge sig selv: Hvad er fru Grethe Fenger Møllers mange fine ord så egentlig værd?

Vi har hele morgenen måttet lægge øre til udsendelser i radioen, hvor fru Grethe Fenger Møller har udbasuneret, hvad hun mener om BZ'erne osv., og hvilke frygtelige terrororganisationer der faktisk står bag dem; det er jo internationalt. Når vi så når til sådan en stille motiveret dagsorden, der faktisk bare beder ministeren om at bringe det til ophør og eventuelt lave nogle lovindgreb, der kunne hjælpe politiet i dets arbejde, så kan den konservative ordfører ikke stemme for det, selv om hun har svunget sig op i Radioavisen time efter time hele morgenen igennem. Det er jo internationalt, det her, ifølge fru Grethe Fenger Møller, og når det så når ned her i folketingsalen, så falder det hele på gulvet i det øjeblik, vi når frem til en motiveret dagsorden. Det er det, jeg siger. Det underer mig lidt, for jeg tror faktisk, at ministeren og fru Grethe Fenger Møller må være rendt sammen på en gang, og så har de begge to tabt deres taler og er kommet til at tage den forkerte op. Sådan lød det her i dag, når man hørte ministeren, og når man hørte fru Grethe Fenger Møller.

Den samme holdning har Venstre og formentlig et flertal her i salen. Nu forstår justitsministeren måske, hvorfor jeg ikke i morgen vil stille forslag om rigsretssag, når man ser den laissez faire-holdning, der har været. Det er bestemt ikke det samme som, at sagen efter min mening ikke burde have været rejst. Det er noget helt andet.

SF vil nedsætte endnu et udvalg, alt imens BZ-anarkisterne hærger Københavns gader. Det kan vi ikke gå med til.

[Knud Lind]

Jeg vil gerne sige tak til CD og Kristeligt Folkeparti. Ministeren sagde, at min tale ikke var særlig saglig. Til gengæld vil jeg rose CD og Kristeligt Folkeparti, for jeg synes faktisk, at deres taler var rigtig gode, så jeg burde måske have skrevet dem af.

Der er som sagt stillet to dagsordensforslag. Når afstemningen er forbi, vil man formentlig opdage, at ingen af dem er vedtaget. Det vil gå med BZ'erne, som det er gået med Christiania: ved intet at vedtage får de ulovlige, grundlovsstridige husbesættelser samme status med ministerens velsignelse som Christiania, der jo er en gemen grundlovskrænkelse, en husbesættelse i større grad, som KVR-regeringen sammen med venstrefløjens i dansk politik har gjort til et såkaldt socialt eksperiment.

Men ministeren mener altså ikke, han kan stemme for ordlyden i Fremskridtspartiets forslag. Så må jeg spørge ministeren: Hvad er det, der er galt med denne ordlyd, hr. minister? Kan ministeren komme her på talerstolen og fortælle mig én eneste ting i den ordlyd i den motive-rede dagsorden, der er noget i vejen med?

Jeg er glad for denne debat. Den har bekræftet min mistanke om, at Folketinget nok fordømmer BZ'erne, men at der mangler en helt kontant opbakning til det politi, som i sidste instans skal sikre folkestyret mod et voldeligt anarki.

Ole Espersen (S):

Svaret fra boligministeren om de unges boligfond var naturligvis meget nedslående. Det var justitsministeren, der rejste spørgsmålet om BZ'ernes udgangspunkt: manglende boliger, og der er altså ikke sket noget som helst i det år, denne fond har eksisteret og skulle være brugt. Det er virkelig nedslående, men jeg forstod, at boligministeren også beklagede det.

Hvad angår dagsordenerne, kan jeg sige, at vi stemmer imod hr. Knud Linds. Vi har fået at vide, at ministeren, hvis der mangler lovgrundlag, vil komme med det efter de undersøgelser, der foretages, og det er helt tilfredsstillende for os. Vi mener som ministeren, at hr. Knud Linds dagsorden ikke ville være det rette udgangspunkt.

Vi anerkender SF's ønske om en grundig undersøgelse af baggrunden for de aktuelle BZ-problemer. Vi er ikke sikre på, at et folketingsudvalg på 9 personer, som naturligvis også vil

inkludere hr. Knud Lind, ville være det rigtige forum for en sådan undersøgelse, og derfor vil vi afstå fra at stemme til dette dagsordensforslag.

Justitsministeren havde ganske ret: der er for så vidt intet nyt fremkommet under denne debat vedrørende BZ'erne. Alle kunne forvente, at alle Folketingets partier tog afstand fra de metoder, som BZ'erne bruger.

Men der er noget nyt i en helt anden forbindelse, og det er jeg nødt til at vende tilbage til. Det er hr. Knud Linds påstand om justitsministerens og statsministerens vedholdende og grove brud på den danske grundlov. Hr. Knud Lind gennemgik paragrafferne i vores frihedsrettighedskapitel, og så vidt jeg kunne opfatte det, var henvisningerne til paragrafferne korrekte.

Jeg skal ikke her foretage en endelig juridisk vurdering, men det er en kendsgerning, at et parti, der har støttet denne regerings dannelse og har udpeget statsministeren og i realiteten også justitsministeren, nu påstår, at disse to ledende personligheder i regeringen har begået vedvarende og grove brud på den danske grundlov. Jeg synes, det er en påstand, som vi ikke blot kan lade passere.

Hr. Knud Lind siger, at han vil ikke fremsætte noget forslag om rigsretstiltale. Det forventer vi faktisk helt bestemt at hr. Knud Lind gør. Hr. Knud Lind skal ikke sige, at justitsministeren afviste, at der er tale om grundlovsbrud, for ministeren er selvfølgelig inhabil i den sag. Det vil jeg også selv være, hvis jeg skal omfattes af en rigsretstiltale.

Men folketingsgrupperne er ikke inhabile, og jeg forstår slet ikke hr. Knud Linds påstand om det overflødige i et forslag til en folketingsbeslutning, der blev begrundet med, at der jo ikke vil være flertal for en sådan beslutning. Hvor kan hr. Knud Lind vide det fra?

Jeg kan love hr. Knud Lind, at vi vil overveje et sådant forslag med al den seriøsitet, det fortjener. Og jeg kan sige, at det vil SF også gøre. Så der er faktisk – det nytter ikke noget, at man sidder og smågriner dernede – helt seriøst en mulighed for, at denne rigsretstiltalebeslutning vil kunne vedtages. Der er ingen undskyldning for at udtale disse meget alvorlige beskyldninger her fra talerstolen og så bare lade, som om det er noget, der nok alligevel ikke kan komme igennem.

[Ole Espersen]

Enten stikker hr. Knud Lind halen mellem benene, eller også har han optrådt utrolig uhæderligt fra denne talerstol ved at lade den beskytte disse stærkt ringeagtsytrende udtalelser, injurierende udtalelser, påstande, der overhovedet ikke kan være alvorligere, mod en minister.

Jeg forventer, at hr. Knud Lind allerede nu kommer op på talerstolen og konstaterer, at der muligvis er et flertal for en rigsretstiltale mod ministrene, og at Fremskridtspartiet så naturligvis vil fremsætte et sådant forslag for at få det bedømt af dette Ting. Det fortjener Folketinget. Vi kan ikke arbejde under de vilkår, som hr. Knud Lind ellers byder os.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne sige, at Det Radikale Venstre naturligvis vil støtte både S og SF i at behandle et eventuelt forslag, der måtte komme fra hr. Knud Lind om en rigsretssag, helt seriøst.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg er næsten ked af, at jeg fik den korte bemærkning så hurtigt. Jeg skulle måske have ventet et lille stykke tid, for efterhånden som de positive meldinger løber ind, danner der sig måske et stort, bredt flertal i hele salen, og så er det jo en helt anden sag.

Men jeg vil gerne sige til hr. Ole Espersen, at det undrer mig lidt, at hr. Ole Espersen, som f.eks. selv har været medvirkende til den helt store husbesættelse, der hedder Christiania, og som har lovliggjort det som et socialt eksperiment, pludselig gerne vil have rejst rigsretssag, for det første skridt måtte jo være, at hr. Ole Espersen, som jeg tidligere sagde, støttede det, der var blevet sagt fra denne talerstol vedrørende BZ'erne. Jeg har imidlertid ikke hørt ét eneste ord fra hr. Ole Espersen om den støtte. Men jeg går ud fra, at det, efter at hr. Ole Espersen har været på talerstolen, fremgår, at Socialdemokratiet og SF vil stemme for Fremskridtspartiets motiverede dagsordensforslag. Var det sådan, det skulle forstås, hr. Ole Espersen?

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Nu har vi jo en god gammel skik her i landet, at de muligt sigtede, når en retssag er under opsejling, ikke udtaler sig. Det vil jeg naturligvis heller ikke gøre, og derfor vil jeg ikke gå ind i en debat om substansen i BZ-sagerne og de anklager, der er rettet mod justitsministeren og statsministeren. Det vil jeg ikke gøre, fordi, som hr. Knud Lind siger, en sag jo også kan komme til at berøre mig selv. Det må jeg tage på mig, jeg vil gerne enten frifindes eller dømmes, hvis der er tanker om, at jeg har begået noget, der er i strid med grundloven. Jeg synes ærlig talt også, at vi fortjener, at Fremskridtspartiets gruppeformand, der jo er til stede – der må være tale om en gruppebeslutning i spørgsmålet om, hvorvidt der er handlet grundlovsstridigt – nu tager ordet og giver Tinget et svar på, om Fremskridtspartiet efter de meldinger, der er kommet fra SF, Det Radikale Venstre og os, vil være så hæderlig, at det fremsætter et forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale mod statsministeren, justitsministeren og eventuelt også andre tidligere ministre.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

På given foranledning vil jeg gerne sige til hr. Ole Espersen, at grunden til, at Fremskridtspartiet har rejst denne debat, fremgår tydeligt af selve forespørgslen ordlyd, nemlig hvad regeringen agter at foretage sig for at standse den stigende BZ-vold. Det er formålet med denne debat. Jeg synes, det er snakkenudenom, for at sige det mildt, at man nu alene koncentrerer sig om justitsministerens person og embedsførelse. Jeg mener, at hr. Ole Espersen forsøger at afspore debatten – måske på grund af dårlig samvittighed.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Dette her bliver mere og mere interessant, for det var faktisk hverken mit eller andre partier, der startede denne debat om statsministerens og justitsministerens gentagne grove brud på Danmarks Riges Grundlov; det var Fremskridtspartiets ordfører.

Jeg må nu forstå gruppeformanden, hr. Dohrmann, således, at der ikke var belæg for det, hr. Knud Lind sagde, i Fremskridtspartiets gruppe. Sådan må det, gruppeformanden sag-

[Ole Espersen]

de, forstås. Vi må konstatere, at det er hr. Knud Lind alene som enkeltperson, der har rejst disse meget grove beskyldninger. Er det ikke tilfældet, forventer vi et forslag fra Fremskridtspartiets gruppe.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det ville være godt, hvis hr. Ole Espersen havde hørt efter, og det er rart, at man har skrevet talen ned, for så har man den bagefter, så man kan sludre om den – især når en tidligere justitsminister ikke rigtig kan huske, hvad der er sagt. Der blev sagt »burde« stilles for en rigsret, og jeg sagde oven i købet, at det ikke er det samme som, at vedkommende »skulle« stilles for en rigsret. Da justitsministeren så bad om at blive gjort bekendt med, hvad jeg ville, sagde jeg, at jeg jo kendte Folketingets indstilling og vidste, at der ikke ville kunne skabes et flertal for det.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg forstår, at hr. Knud Lind taler på gruppens vegne, hvis hr. Dohrmann ikke ytrer sig yderligere.

Og så vil jeg gerne bede hr. Knud Lind svare på, hvorfor – hr. Knud Lind – hvorfor burde statsministeren og justitsministeren stilles for en rigsret? Hvorfor burde de det?

(Tilråb af Knud Lind fra salen: Hvor lang tid har jeg?)

Formanden:

Hr. Knud Lind for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg synes nok, det er at trække debatten i langdrag, når hr. Ole Espersen nu spørger: hvorfor »burde«? For det var jo det, de første fem sider af min tale gik på, og hr. Ole Espersen udtalte også, at mine henvisninger til grundlovsparagrafferne var rigtige. Jeg sagde bl.a., at der havde været en laissez faire-holdning, en laden-stå-til-holdning, over for disse ulovligheder – og det var ulovlighederne, der blev talt om – som var grundlovsstridig. Det var på den baggrund, jeg sagde, at jeg syntes, det

var for galt, at ministeren blev siddende og gang på gang sad det overhørig. Men jeg ved godt, at hr. Ole Espersen ikke var her lige i begyndelsen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg har kun ét spørgsmål til hr. Knud Lind, som jeg beder om bliver besvaret ganske klart. Hr. Knud Lind siger, at der burde rejses rigsretssag imod mig og måske også andre. Når hr. Knud Lind mener, at man burde rejse en rigsretssag, var begrundelsen, at der efter hans mening var sket en overtrædelse af grundloven. Det vil sige, at der skulle være begået noget strafbart af en minister. Det, jeg nu gerne vil have at vide af hr. Knud Lind, er, om der er truffet beslutning i Fremskridtspartiets gruppe om, at der burde rejses en rigsretssag imod mig og andre.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Svaret er nej.

Carsten Andersen (SF):

Justitsministeren spurgte i sin svartale, hvilket behov der var for at nedsætte et udvalg i Folketinget, hvad det mon kunne løse. Jeg skal ærligt indrømme, at også jeg efter den sidste holmgang her måske kunne udtrykke en vis frygt for, hvad det kunne udløse, for det, som problematikken i forbindelse med BZ'erne kræver, er seriositet, altså at man opfatter de unges problemer med alvor og ikke som en lattervekkende farce om nogle formelle spørgsmål. Det er ikke, fordi jeg mener, grundlovs-overtrædelser er lattervekkende og formelle spørgsmål, men når man kommer frem til det egentlige indhold i dette her, er der ikke noget.

Det, som landets ungdom og en stor del af kernen i BZ'erne peger på, og som de gør oprør imod gang på gang, er, at deres problemer ikke tages alvorligt, og at der ikke bliver taget fat på en løsning af dem. Det var det, vil jeg gerne sige til justitsministeren, der ligger i SF's forslag. Vi ønsker, at Folketinget bare tilkendegiver, at man vil beskæftige sig med kernen i BZ'ernes problem.

Justitsministeren sagde, at jeg var enig i BZ'ernes mål, og det læste jeg faktisk op, hr. justitsminister. Det er klart, at når der er tale om

[Carsten Andersen]

en aktiv græsrodsbevægelse, som også har et kraftigt politisk islæt, sniger der sig en del andre paroler ind under demonstrationerne, men det gennemgående mål for BZ var det, jeg nævnte i min tale, nemlig spørgsmålet om medbestemmelse over deres egne boliger, altså hvordan boligerne skal indrettes, osv. Jeg vil gerne gøre boligministeren opmærksom på, at fru Agnete Laustsen, der på det tidspunkt var ordfører for Det Konservative Folkeparti, den 4. april 1987 udtalte – og jeg citerer fra Folketingstidende 1986-87, sp. 10.331:

»Fra konservativ side vil vi lægge afgørende vægt på, at der er tale om et forsøg, og at vi nøje må følge, hvordan dette forsøg udvikler sig...«

Hvor nøje har fru Agnete Laustsen fulgt med i det spørgsmål?

Er det ikke snarere sådan, at det egentlig ikke passede ind i De Konservatives kram i det hele taget at følge med, at denne boligfond blev til noget?

Jeg hilser med tilfredshed, at boligministeren nu indkalder fondens bestyrelse til en samtale og får prikket dem på skulderen om, at de nu skal gå i gang med arbejdet.

Hvad angår den dagsorden, SF har foreslået, vil jeg sige, at den er en åbning til et bredt samarbejde om en løsning af de unges boligproblemer og BZ-problemerne i København, sådan at man får en løsningsmodel, der ikke betyder en optrapning, men en social og fredelig løsning. (*Uro i salen*). Tak fordi I lyttede.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg vil gerne gøre de nyankomne medlemmer opmærksom på, at forhandlingerne ikke er afsluttet, og at det gerne skulle være muligt at høre, hvad der bliver sagt.

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne indlede med at takke justitsministeren for svaret, og jeg skal ganske kort oplyse, hvordan CD vil stemme til de to dagsordener.

Hvad angår SF's dagsorden, er vi enige med justitsministeren, som vi også sagde i vores første indlæg, i, at BZ-problemet handler om alt muligt andet end boligproblemer, at BZ-problemet nemlig handler om mennesker, som ønsker at omstyre samfundet, og som vil volden for voldens skyld.

Selvfølgelig er sagen bredere end bare boligproblemet. Der er ikke nogen, der skal komme og sige, at vi ikke har prøvet at få alle aspekter ind, og der er ingen, der skal komme og prøve at spille martyr, fordi Folketinget ikke har villet prøve alle muligheder. Derfor vil vi undlade at stemme til det forslag og opfordre udvalget til at komme med et udspil. Men jeg vil gerne understrege, at dette udvalg under ingen omstændigheder må blive en syltekrukke. CD er imod syltekrukker, hvad enten det er på forsvarsområdet, eller det er på BZ-området, og derfor vil vi meget nøje følge udviklingen her og være opmærksom på, om der kræves lovgivning, eller om anden lovgivning kan følges op, hvis der opstår andre aktuelle problemer i forbindelse med BZ'erne.

I forbindelse med det af hr. Knud Lind stillede dagsordensforslag må vi sige, at vi er enige i grundholdningen i hr. Knud Linds forslag. Vi er enige i, at det drejer sig om sikkerhed, fred og orden, men vi stoler på vores justitsminister, når han siger, at det lovgrundlag, der er fornødent for at klare BZ-problemerne, er til stede. Derfor er der ingen anledning for os til at støtte hr. Knud Linds forslag, men for at vise den positive indstilling til grundholdningen undlader vi også at stemme til det.

Nu har man altså i dag fået beviset på, at CD har indtaget De Radikales plads i Folketinget. Vi undlader at stemme til begge forslag.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg vil meget gerne have lidt mere ro, inden boligministeren taler.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

I anledning af det spørgsmål, hr. Carsten Andersen stillede mig om, i hvilket omfang jeg havde fulgt boligfondens arbejde, vil jeg for det første gerne gentage, hvad jeg har sagt tidligere her i dag, nemlig at boligfonden og dens arbejde skal ses som en forsøgsordning. Jeg har fulgt fondens arbejde så nøje, at jeg har konstateret, at der efter min mening ikke er sket tilstrækkeligt, og derfor har jeg – som også tidligere meddelt i dag – bedt om en samtale med bestyrelsen med henblik på at blive orienteret om, hvilke initiativer man vil tage.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

[Carsten Andersen]

Jeg vil gerne takke boligministeren for den sidste bemærkning og håber, at det sætter skub i tingene.

For god ordens skyld skal jeg meddele, at SF stemmer imod Fremskridtspartiets dagsordensforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 1 af Knud Lind (FP) (se foran)

forkastedes, idet 16 (FP) stemte for, 107 (S, KF, SF, V, RV, KRF og Steenholdt (GrønL.)) stemte imod; 7 (CD) stemte hverken for eller imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 2 af Carsten Andersen (SF) (se foran)

forkastedes, idet 20 (SF) stemte for, 64 (KF, V, FP, RV og Steenholdt (GrønL.)) stemte imod; 48 (S, CD og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til skatteministeren:

»Vil skatteministeren redegøre for, hvilke initiativer ministeren agter at tage for at undgå, at den nye 2,5 pct.s arbejdsmarkedsafgift bliver en særskat på mindre virksomheder?«

Af Behnke (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 7/6 88. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/6 88).

Begrundelse

Behnke (FP):

Vi havde i tirsdags første behandling af et lovforslag fra SF om at få ændret på arbejdsmarkedsafgiften.

Fremskridtspartiets motivation for at have indleveret en forespørgsel bygger på de mange udtalelser, der var ved afslutningen på debatten om indførelsen af arbejdsmarkedsafgiften i december måned 1987.

I den forbindelse var fra de partier, der vedtog den nye arbejdsmarkedsafgift, efter vores mening en helt klar melding om, at man var klar over, at den nye arbejdsmarkedsafgift kun-

ne volde nogle problemer for specielt mindre virksomheder.

Der er nu gået mere end et halvt år, siden Folketinget vedtog arbejdsmarkedsafgiften. For os at se er det absolut utilfredsstillende, at hverken regeringen eller de partier, der i december vedtog den nye arbejdsmarkedsafgift, endnu er kommet med udspil, der muliggør ændringer af arbejdsmarkedsafgiften, specielt ændringer, der imødekommer de problemer, små virksomheder har.

Vi har både som folketingsmedlemmer og som partier modtaget en lang række henvendelser både fra enkeltvirksomheder og fra meget store organisationer i erhvervslivet. Samstemmende siger alle de henvendelser, at der er problemer, og man beder Folketinget om at gøre noget ved de problemer.

Vi er opmærksom på, at skatteministeren har lovet at fremsætte et forslag eller i hvert fald lovet, at der kommer et resultat fra et embedsmandsudvalg i september måned 1988. Det synes vi er for lang tid ud i fremtiden, for det betyder, at Folketinget tidligst engang i midten af oktober kan komme i gang. Det betyder, at Folketinget sandsynligvis først kan få ændret loven med virkning fra 1. januar 1989, og det vil altså sige, at mangan en lille virksomhed i hele 1988, altså et helt kalenderår, har måttet leve under en dårlig arbejdsmarkedsafgift.

Det er derfor vores håb, at vi med denne forespørgsel kan bane vej for, at der allerede nu, inden Folketinget tager på sommerferie, kan ske nogle ændringer, nogle lempelser, så de små virksomheder får mulighed for at overleve.

Det kan godt være, at et flertal i Folketinget til efteråret vedtager nogle lempelser, men hvad med de hundredvis eller måske tusindvis af virksomheder, som i de mellemliggende måneder har måttet dreje nøglen om som en konsekvens af arbejdsmarkedsafgiften? Man kan selvfølgelig til den tid vaske sine hænder og sige: Vi har gjort, hvad vi kunne.

Denne forespørgselsdebat er en invitation til, at vi allerede her i dag gør, hvad vi kan.

Besvarelse

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Med henblik på at forbedre konkurrenceevnen og sikre beskæftigelsen gennemførte Folketinget i bred enighed kort før jul sidste år en række betydelige økonomiske initiativer. Det